

Debat sobre l'orientació política global del Govern

Andorra la Vella, 13 de setembre del 2017

Discurs del Cap de Govern MI Sr Antoni Martí Petit

Gràcies Senyor Síndic,

Senyores conselleres i senyors consellers,

L'any que ve celebrarem els primers 25 anys de la Constitució. Durant anys hi havia diverses veus a Andorra que reclamaven la definició d'una constitució econòmica i social. És a dir: el 1993 les andorranes i els andorrans van aprovar la Constitució jurídica i política; que consolidava la personalitat jurídica d'Andorra; que culminava el procés cap a la plena sobirania popular i la separació de poders; i que definia clarament l'estructura territorial de l'Estat i el rol de les diferents administracions. Però quedava pendent la concreció d'un model econòmic i social de país.

Per això hi havia veus que reclamaven una *constitució social i econòmica*. Evidentment, és una forma de parlar, una manera de referir-se a un gran consens per marcar les línies mestres d'un model de creixement econòmic i d'un sistema de serveis públics i de protecció social. No es tracta d'una constitució pròpiament dita. Perquè en matèria de política social i econòmica –tot i que, al meu entendre, hi ha un ampli marge per al consens- cal deixar sempre espai per al debat, la confrontació d'idees i els models alternatius.

Durant els més de sis anys en què Demòcrates per Andorra ha tingut la responsabilitat de governar no he utilitzat mai l'expressió “constitució social i econòmica” perquè m'hagués semblat una mica pretensions. Però sí que penso que, al llarg d'aquest temps, hem dut a terme una sèrie de reformes que portaven molts anys pendents. Definir un sistema fiscal, el rol dels inversors estrangers, el futur de la plaça financera, el model de protecció social, la permanència dels tres sistemes educatius i la missió de l'Escola Andorrana, l'oferta turística i comercial que volem, la regulació del mercat de treball... Totes aquestes qüestions –entre d'altres- formen part d'aquest model econòmic i social de país.

També seria injust pretendre que totes les grans reformes les hem fet nosaltres i que abans no s'havia fet res. He reconegut moltes vegades –i ho torno a fer ara- els avenços del Govern del senyor Albert Pintat i de l'etapa de Govern socialdemòcrata. Fins i tot abans s'havien fet avenços importants; i si no se n'havien fet més és probablement perquè -en aquell moment- calia concentrar els esforços a consolidar el sistema polític sorgit de la Constitució.

Reconec el llegat del passat del qual –per bé i per mal- en sóc també partícip. Però també cal reconèixer –i estic segur que els anys a venir així ho faran- que ha estat en aquesta darrera etapa quan s'han fet i s'estan fent reformes d'una manera més profunda i sistemàtica. Reformes, moltes d'elles, impulsades des del Govern, però també des de la majoria que li dóna suport en aquesta Cambra; en concertació amb els Comuns quan ha calgut; amb la participació de la societat civil; i sovint també amb les aportacions de l'oposició. Per tant, el balanç d'aquests anys que estem vivint serà un balanç del qual tots nosaltres ens em podem sentir –en major o menor mesura- satisfets.

Jo n'estic satisfet. I d'aquí a un any i mig, quan s'hagi culminat molta de la feina en curs- n'estaré encara més satisfet. Però també m'agradaria fer autocrítica: En primer lloc, perquè no sempre hem estat capaços de fer veure a la gent la importància i l'impacte que aquestes reformes tenen per a la seva vida quotidiana i per al seu futur. En sóc conscient, no és un problema exclusiu d'Andorra: veiem com arreu les grans decisions de política econòmica o de bona governança es troben sovint amb la incomprensió de la ciutadania.

Per això hem de deixar molt clar i explicar amb exemples concrets que totes aquestes reformes van encaminades a fer d'Andorra –encara més- un país de qualitat. De qualitat de vida per a les seves ciutadanes i ciutadans; de qualitat en la preservació i la posada en valor del nostre medi ambient i el nostre llegat cultural; de qualitat de l'oferta turística i comercial; de qualitat dels nostres serveis públics; i de qualitat de les finances de l'Estat. Aquests són els

objectius finals que persegueixen les reformes que estem portant a terme. No en tinguin cap dubte.

El nou model fiscal, la redefinició de les competències i les transferències dels Comuns, l'obertura econòmica, l'acord amb la Unió Europea, l'agilització de la Justícia, la reforma de la Funció Pública, les reformes al sistema sanitari... tot això són mitjans per aconseguir el país de qualitat que volem. Per a nosaltres i –sobretot- per als nostres fills.

Admeto que sovint hem projectat una imatge excessivament economicista o tecnòcrata. Com si només ens preocupés la qualitat del nostre model econòmic. Hem parlat –potser massa- de reformes econòmiques, d'agències de ràting, d'avaluacions del Moneyval o del Greco o del Global Tax Forum de l'OCDE. N'hem parlat i en seguirem parlant; no és per desmerèixer la feina dels ministres de Finances, d'Interior o d'Economia. Grans ministres.

Però hem de dir ben clar que la nostra aposta per la qualitat no s'acaba –ni de bon tros- amb les polítiques econòmiques i financeres; i no es limita a seguir les recomanacions dels organismes i les agències internacionals. La nostra aposta per la qualitat comença per mantenir i millorar la qualitat de vida de les ciutadanes i els ciutadans d'Andorra.

Senyores conselleres i senyors consellers,

La qualitat de vida comença per construir una Andorra inclusiva. Ho vaig dir el passat Dia de Meritxell, coincidint amb la visita del president de la República Portuguesa: el millor que tenim a Andorra ho hem fet al llarg de moltes generacions i amb la participació de moltes nacionalitats. Construir, doncs, una Andorra inclusiva per vetllar per aquelles persones i col·lectius potencialment més vulnerables: la gent gran, les persones amb discapacitat, els infants i els adolescents, les dones, les persones immigrants, les famílies monoparentals, les

persones aturades o els altres col·lectius susceptibles de patir algun tipus de discriminació. No per simplement protegir o per donar un subsidi, sinó per garantir que tothom forma part activa de la societat i que ningú no en queda al marge. Quan parlem de reformes i de modernització també estem parlant d'això. Quan parlem de definir el model social i econòmic que volem per al nostre país, també estem parlant d'això. Estem parlant –en definitiva- de cohesió social.

Un dels pilars del model de país que volem per a Andorra queda establert en la Llei de Serveis Socials i Sociosanitaris que aquesta Cambra va aprovar a finals de la legislatura passada. Durant aquesta legislatura –en va parlar àmpliament el ministre Espot encara no fa un any, amb motiu d'un debat monogràfic- estem desplegant la llei i traduint-la en projectes concrets i accions concretes. Que és d'això que vol sentir parlar la ciutadania.

Accions i decisions ja en aplicació com l'augment del 20% del llindar econòmic de cohesió social en casos de famílies monoparentals; l'extensió de la prestació per fill a càrrec a partir del primer fill; la creació del programa Focus 16/20 per a menors de 16 a 20 anys que no estudien ni treballen, i l'obertura recent d'aquest programa a persones amb discapacitat; l'ampliació del nombre de pisos refugi per a persones víctimes de la violència domèstica; l'augment de recursos i personal de l'equip d'atenció a la dona; o la posada en marxa del servei d'assistent personal per a persones amb discapacitat. Tot això és l'acció de govern d'aquests últims anys.

Com també és feina del Govern les accions i decisions que estem implementant: Com ampliar la xarxa d'empreses inclusives que col·laboren en la inserció laboral de les persones amb discapacitat; com la proposta de nou codi de relacions laborals que ha elaborat el grup parlamentari Demòcrata que reconverteix els contractes de baix rendiment per evitar que la discapacitat –i aquí vull ser molt clar- sigui una excusa per pagar menys aquelles persones que la pateixen; o com la posada en marxa del Servei de Trobada Familiar, un espai atès per

professionals on les parelles separades que tenen un règim de custòdia compartida o de visites però que no tenen una relació pacífica o que presenten altres dificultats, puguin deixar i recollir els fills menors; i on es pugui fer un seguiment dels menors, per evitar que ells acabin sent les víctimes de la situació.

L'atenció a la infància i l'adolescència en risc ha estat una de les prioritats d'aquest Govern. Ho hem demostrat dotant de més recursos i de més personal el Centre d'Acolliment d'Infants de la Gavernera. Ho estem demostrant treballant colze a colze amb fundacions privades per potenciar l'acolliment familiar dels menors que han estat separats de la tutela dels seus pares per ordre judicial. I ho seguirem demostrant amb el Centre Residencial d'Educació Intensiva (CREI), que posarem en marxa l'any vinent.

Expliquem-nos bé sobre això: Andorra es va dotar, ja fa anys, d'un Centre d'Acolliment d'Infants per a aquells menors els pares dels quals han perdut la guàrdia i custòdia. Però hi ha una altra tipologia de menors en risc per als quals, fins ara, Andorra no disposa d'una institució adequada. Em refereixo a aquells menors que -tot i poder estar en un ambient familiar i social normal- presenten problemes conductuals greus o un patró de consum de tòxics. Perquè som conscients que a Andorra també existeix aquesta realitat. I no li podem girar la cara, perquè seria abdicar d'una part de la nostra responsabilitat com a societat cohesionada.

Fins ara, els menors que es trobaven en aquesta situació –que sovint és una situació límit per a les seves famílies- eren derivats a centres especialitzats als països veïns. Centres sobre els quals Andorra no té capacitat de control i que impliquen allunyar el menor del seu entorn familiar i social, la qual cosa no sempre és positiva; per no dir que és negativa.

És per això que ja ens hem posat a treballar per obrir el més aviat possible aquest centre per a la reeducació i la reinserció de menors problemàtics. Un centre que comptarà amb personal

especialitzat i que treballarà de manera conjunta amb altres departaments de l'administració i amb les famílies afectades.

Aquest centre és un exemple més dels fruits que pot donar un bon marc legislatiu, com és la llei de serveis socials i socio-sanitaris. Això farà possible tirar endavant aquest projecte innovador en favor dels menors que passen per aquesta situació i també –i sobretot- en favor de les seves famílies, que pateixen les conseqüències directes. El ministre Espot i jo mateix hem conegut alguns d'aquests casos de primera mà i sabem la necessitat que hi ha.

Evidentment és un projecte que necessita personal especialitzat i que representa un cost. I evidentment que això representarà més despeses del capítol 1; i les assumeixo; qui podria dir el contrari? Com també representa un cost internar aquests menors en centres als països veïns, com ho estem fent fins ara. Però disposar d'un equipament d'aquestes característiques a casa nostra és –a més- una qüestió que jo qualificaria de sobirania, en el seu sentit més noble.

Un exemple dels fruits de la bona entesa entre els Comuns i el Govern –en aquest cas a favor de la gent gran- és la reorganització del Servei d'Atenció Domiciliària, que fins ara prestaven els Comuns i a partir d'ara prestarà el Govern. Això ens està permetent optimitzar els recursos existents i homogeneïtzar el servei –perquè no té sentit que en un país de 70.000 habitants les persones rebin serveis de qualitats diferents en funció de la parròquia-. Tot plegat amb l'objectiu de donar més formació als professionals i de poder donar resposta a les necessitats de persones més dependents.

L'assumpció, per part del Govern, del Servei d'Atenció Domiciliària és una mostra més d'una política encaminada a evitar que hi hagi diferències entre ciutadans en funció de la parròquia de residència –i això és molt important-, una aposta clara per millorar la qualitat del servei i

professionalitzar-lo encara més i –en definitiva- un pas més per millorar la qualitat de vida dels nostres padrins.

La voluntat del Govern és garantir que les persones grans continuïn sent una part activa de la societat. Sabem que moltes persones grans volen seguir vivint en el seu entorn, al seu domicili i al seu barri o al seu poble; i mantenir la seva autonomia. Evidentment, això no sempre és possible. Però -sovint- amb ajuda sí és possible. Per això val la pena treballar en estendre i millorar el Servei d'Atenció Domiciliària; i col·laborar amb els Comuns i amb entitats privades per ampliar la xarxa de pisos tutelats per a la gent gran; i garantir la qualitat dels centres residencials, que s'han de reservar com a últim recurs.

Pel que fa a la qualitat de vida dels nostres padrins, sabem que no tot s'acaba amb el servei d'atenció domiciliària, els pisos tutelats i les residències. Hi ha tot un seguit d'accions concretes a implementar i que es recolliran en un Pla global d'atenció a la gent gran en què està treballant el Departament d'Afers Socials. Un pla que inclourà mesures de caràcter econòmic, mesures de foment del voluntariat en favor de la gent gran i serveis d'acompanyament, entre d'altres.

Una societat que es vol inclusiva no pot girar l'esquena a les grans qüestions humanitàries. I el gran repte humanitari del nostre temps és el creixent nombre de refugiats que es veuen obligants a marxar dels seus països, fugint de la guerra i del terrorisme. Evidentment, la capacitat d'Andorra d'afrontar aquesta qüestió és molt petita. L'impacte del que puguem fer és molt poc. Però aportar el nostre gra de sorra és una obligació moral.

Diferents vegades hem explicat que no disposàvem dels instruments ni del marc legal per fer possible l'acollida de refugiats al nostre país. També hem explicat que el Govern treballava

amb ACNUR –l’agència de les Nacions Unides per als Refugiats- i amb la Comunitat de Sant Egidí per fer possible que Andorra pugui acollir refugiats de forma temporal.

Fruit d’aquest treball i d’aquest consens és el projecte de llei de Protecció Temporal per raons humanitàries, que el Govern va aprovar ahir i que permetrà acollir refugiats a Andorra. Perquè l’Andorra inclusiva que volem ha de tenir també una mà estesa a la solidaritat.

Senyores conselleres i senyors consellers,

La construcció d’una societat inclusiva comença a l’escola. En un país com Andorra, que va créixer molt ràpid i que va integrar gent vinguda d’arreu, l’escola ha sigut –sens dubte- un dels principals motors d’inclusió i de cohesió social. Sovint diem que les andorranes i els andorrans tenim la sort de comptar amb tres sistemes educatius públics, gratuïts i de lliure elecció.

Però que siguem afortunats no vol dir que aquesta riquesa educativa sigui fruit de l’atzar.

Perquè aquesta riquesa és fruit del coprincipat, que generacions i generacions d’andorrans han sabut preservar i adaptar.

Em sembla important recordar-ho perquè a vegades sembla que les grans qüestions institucionals i polítiques –com passa amb les grans reformes econòmiques- estiguin allunyades dels interessos de la gent. I no és així. Una cosa tan bàsica, tan palpable i que els andorrans valorem tant com és la coexistència de l’escola andorrana, francesa i espanyola és fruit del coprincipat parlamentari. Sense coprincipat no tindríem escola francesa, no tindríem escola espanyola i no tindríem escola confessional. Val la pena tenir-ho present. Ara i en un futur.

Durant la legislatura anterior i l'actual s'ha treballat de manera constant per mantenir la presència dels sistemes educatius francès i espanyol a Andorra. Amb acords que garanteixen aquesta presència i amb accions concretes per col·laborar amb els països veïns en la millora constant de l'oferta educativa al nostre país.

La bona valoració que la societat andorrana fa d'aquesta diversitat i riquesa educativa no ha impedit que, des de fa algunes dècades, hi hagi una aposta decidida per un sistema educatiu propi. L'Escola Andorrana amb el temps s'ha consolidat i ha demostrat que prepara molt satisfactòriament els nostres joves per continuar els seus estudis, a un costat i a l'altre dels Pirineus. Que aquest era el seu objectiu.

En diversos debats d'orientació política hem tingut ocasió de parlar del Programa Estratègic per a la Renovació i Millora del Sistema Educatiu Andorrà. Perquè no només tenim l'obligació de garantir la continuïtat de l'oferta educativa plural, sinó que també hem de millorar constantment el nostre sistema educatiu propi. És així com hem estat pioners en la introducció de l'ensenyament per competències, que és cap a on caminen la majoria de sistemes educatius del món, i que ens permet avui ser un referent en educació en fòrums multilaterals com el Consell d'Europa o la Comunitat Iberoamericana. Doncs bé, per acabar de consolidar aquests canvis, molt properament el Govern entrarà a tràmit parlamentari un projecte per a una nova Llei d'Ordenament del Sistema Educatiu Andorrà, que modernitzarà el text actual, que data de 1994.

Alguns érem presents en aquesta Cambra quan es va aprovar aquesta llei fa 23 anys. Em giro cap al senyor Ladislau Baró, el senyor Jordi Cinca, el senyor Miquel Aleix i el senyor síndic, el senyor Vicenç Mateu,... Ja fa anys que fem política, senyors... Però no ho devíem fer tan malament quan la llei ha durat 23 anys. Evidentment, ara cal canviar-la per adaptar-la a noves tendències i per posar-la al servei dels objectius de futur.

Quan, al principi de la meua intervenció em preguntava: quin model social i econòmic de país volem? Deia: un model basat en la qualitat. Això val també per a l'educació, evidentment. I la qualitat es mesura. De la mateixa manera que el Comitè Europeu dels Drets Socials –que depèn del Consell d'Europa- avalua la nostra política social, i constata que complim amb un 90% de les seves recomanacions; també cal buscar mètodes per avaluar la qualitat del nostre sistema educatiu.

És així com el Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior farà avaluar el sistema educatiu andorrà per part de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic en el marc el programa PISA for School. D'aquesta manera podrem tenir dades fiables sobre la qualitat del sistema educatiu andorrà, sobre les seves fortaleces i sobre aquelles qüestions que cal millorar. I estic segur que podem ser optimistes amb el resultat.

Amb la mateixa voluntat de millorar la qualitat educativa, s'està negociant un conveni amb l'escola de negocis ESADE per avaluar l'escola andorrana des del punt de vista de l'emprenedoria. És a dir, per saber si estem preparant bé els nostres alumnes per a un món cada cop més competitiu i més exigent; si els estem donant les eines per adaptar-se als imprevistos i per explotar al màxim el seu potencial.

La millora permanent de la qualitat del sistema educatiu andorrà va lligada a millores en el personal i els recursos de què disposa l'Escola Andorrana. Complint amb el compromís electoral de disminuir el nombre de treballadors eventuais al sistema educatiu andorrà, el Ministeri d'Educació convocarà l'any vinent un nou concurs per a una vintena de places de l'Escola Andorrana actualment ocupades per eventuais i que se sumaran a les 41 places ja convocades al llarg del 2016 i el 2017. Estem aquí assolint un altre dels nostres compromisos electorals; però, més enllà d'això, és una qüestió d'equitat entre els treballadors públics i de qualitat del servei que presten.

Tot el que he dit fins ara demostra la nostra voluntat d'adaptar l'educació a la modernitat. Perquè l'educació continuï sent a Andorra un pilar d'inclusió i cohesió social. I una altra bona prova d'aquest compromís la trobem amb l'entrada e tràmit parlamentari del Conveni de la UNESCO contra la discriminació en matèria educativa. El Govern farà arribar el text del Conveni al Consell General la setmana vinent.

Pel que fa als recursos i a la infraestructura, l'any vinent començaran les obres de reforma de l'escola andorrana de segona ensenyança de Santa Coloma amb la finalitat –d'una banda- d'ampliar les instal·lacions actuals i poder reagrupar tots els alumnes de segona ensenyança, avui dividits en dos ubicacions; i –d'altra banda- d'eliminar les aules del subsòl que no reuneixen les condicions òptimes per a la pràctica educativa. Els treballs de millora a Santa Coloma, que s'allargaran dos anys, s'inscriuen en la línia mantinguda per aquest Govern de prioritzar la inversió en infraestructures educatives; cal recordar que fins i tot en els moments de major contenció de la inversió pública, mai no hem deixat de fer aquelles inversions necessàries.

Hem sigut el Govern que ha acabat amb els barracons a Andorra. Però això no vol dir que no haguem de continuar millorant. Per això fem aquesta reforma a Santa Coloma, que els docents i les famílies reclamaven molt abans que Demòcrates per Andorra assumís la responsabilitat de governar.

També en el capítol d'inversions en educació, l'any vinent es preveu l'adequació d'una parcel·la titularitat del Govern, al costat de l'escola de segona ensenyança d'Ordino, per habilitar-la com a aparcament que doni servei a aquesta escola i també al Centre de Tecnificació. Sense voler criticar res: Amb una certa planificació aquesta obra –menor en quant al seu cost- es podia haver previst quan es van projectar aquestes dues infraestructures. En qualsevol cas, el Govern la tirarà endavant l'any que ve en coordinació amb el Comú d'Ordino.

Totes aquestes inversions i accions concretes en matèria educativa van acompanyades d'una revisió profunda del marc normatiu. Aquesta ha estat una constant en aquests 6 anys de Govern i en totes les àrees: Hem dut a terme àmplies reformes legislatives que es tradueixen en millores concretes. A més de la nova llei del sistema educatiu andorrà, també durant aquesta tardor el Govern farà arribar al Consell General dos projectes de llei sobre Ensenyament Superior i sobre la Universitat d'Andorra, que homologuen la nostra legislació amb l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior; i que agilitzaran els processos de creació i tancament d'universitats, seguint la demanda expressada per la majoria democràtica i pel Grup Liberal en el moment de procedir al tancament de la Universitat de les Valls.

Vull agrair –i penso que el ministre Jover estarà d'acord amb mi– la gran complicitat del president de la Comissió d'Educació, el senyor Ferran Costa; en aquesta qüestió i en matèria educativa d'una manera global. Tenir una base de consens en matèria educativa és clau per al futur d'un país i les generacions més joves.

També amb la voluntat d'adaptar-se millor a les tendències internacionals en matèria educativa, en els propers mesos el Govern tramitarà el projecte de llei del Marc Andorrà de Qualificacions i el projecte de llei de Validació de l'Experiència Professional. Parlem-ne un moment: Aquest darrer projecte de llei ha de permetre a la població amb una experiència professional contrastada obtenir titulacions acadèmiques oficials per la via del reconeixement. Aquest sistema s'aplica àmpliament en països com França i és la manera de reconèixer el mèrit i la capacitat de persones que en el seu moment no van tenir l'oportunitat d'estudiar. Això també contribueix a construir una societat inclusiva. Perquè –fa anys– no tothom tenia l'oportunitat d'estudiar.

Totes les reformes legislatives endegades van en la línia de garantir l'excel·lència i la qualitat de la nostra oferta educativa, ampliar el reconeixement i l'homologació de titulacions, promoure la formació continuada i potenciar la formació professional. Precisament, en

aquest darrer àmbit, les dades de matriculacions d'aquest setembre demostren un increment del 50% de les matrícules a Formació Professional. No és casualitat. Arreu d'Europa s'està vivint un repunt de l'interès per la formació professional: perquè el mercat demana professionals no necessàriament universitaris, però amb la formació deguda. I tampoc no és casualitat perquè és el resultat d'anys d'inversions i millores en la formació professional. Treballant colze a colze amb les empreses del país i obrint oportunitats laborals per als alumnes que opten per aquesta branca formativa.

La formació professional i la formació continuada juguen un paper clau en un dels reptes que tenim plantejats com a país: l'ocupabilitat. Fa 6 anys, quan el meu equip i jo vam arribar al Govern, un dels grans problemes que teníem damunt la taula era la desocupació i la destrucció de llocs de treball. Per això vam posar en marxa mesures d'intervenció directa com els programes per donar feines temporals a persones aturades a les administracions públiques o els incentius directes a les empreses per contractar treballadors de forma indefinida.

Deixin que els digui que el programa de treball temporal per a persones aturades s'hauria pogut posar en marxa anys abans que ho féssim nosaltres, quan la crisi ja havia començat i quan les xifres d'atur ja anaven a l'alça. Però ho vam implementar nosaltres.

La realitat –afortunadament- ha anat canviant: El nombre d'aturats ha anat baixant gradualment des de l'estiu del 2013 i ara es troba en nivells similars als anteriors a la crisi. D'altra banda, l'economia andorrana crea nous llocs de treball des del gener del 2014. Per tant, ja no tenim un greu problema de desocupació. Però, tot i així, hi ha persones a les quals els costa trobar feina; i hi ha casos concrets d'aturats de llarga durada. Del que es tracta en

aquest cas és, doncs, de millorar l'ocupabilitat d'aquestes persones; de donar-los les eines que necessiten per tornar a entrar al mercat de treball.

Per això hem anat diversificant i reenfocant els programes d'ocupació: Creant itineraris personalitzats per a aturats de llarga durada, ampliant les ofertes de formació i prioritizant aquells col·lectius més vulnerables. Actualment tenim en marxa cinc programes ocupacionals: el del sector públic i quatre de foment de l'ocupació als sector privat:

- de foment de la contractació indefinida,
- de foment de l'ocupació i la formació,
- ajudes directes als treballadors en zones geogràfiques allunyades
- i el programa específic per a joves de 16 a 20 anys que ja he comentat anteriorment.

Dic això, per recordar que –més enllà de les declaracions més o menys afortunades d'alguns- més que declaracions el que hem fet són accions.

De la mateixa manera que els programes ocupacionals s'han anat adaptant a la realitat d'una economia que torna a créixer i que ha deixat enrere la crisi, també el Servei d'Ocupació s'està transformant per donar resposta a aquesta nova realitat. Aquest ampli procés de reforma i millora del Servei d'Ocupació està aconseguint que sigui més eficaç i efectiu en la gestió de les demandes dels usuaris, està millorant la comunicació externa i està potenciant la formació, la capacitació i l'especialització dels equips de treball. Un procés que culminarà durant el període de sessions que ara comença amb l'entrada a tràmit parlamentari del projecte de Llei d'Ocupació.

Ara estem en un moment de relativa bonança econòmica. Però un Govern responsable ha d'estar preparat –i ha de preparar l'administració i les lleis- per a moments no tan bons. La

futura Llei d'Ocupació ha de complir aquesta funció de previsió i també de donar resposta a la nova realitat social i econòmica. D'això se'n diu política d'anticipació a favor de la cohesió social.

Aquesta reforma del Servei d'Ocupació ajudarà –sens dubte- a potenciar la reforma del mercat de treball impulsada pel Grup Parlamentari Demòcrata. Properament ja hi haurà oportunitat per debatre específicament aquesta reforma en aquesta Cambra.

Jo em limitaré a dir el que el Govern sempre ha dit al tomb d'aquesta qüestió: Cal un nou codi de relacions laborals que incentivi la contractació i que sàpiga trobar el punt d'equilibri entre la necessària flexibilització dels llocs de treball i la seguretat dels treballadors. Cal també una nova legislació sindical més adaptada a la realitat andorrana i que faciliti la representació sindical al sector privat. I cal, finalment, desenvolupar plenament el títol II de la Constitució i regular les mesures d'acció sindical i patronal. Perquè és una evidència que els mecanismes de representació col·lectiva al nostre país no funcionen. I això també ho farà la majoria de Demòcrates per Andorra.

Vull felicitar el Grup Parlamentari Demòcrata per la manera amb què ha estat portant aquests treballs, amb reunions amb empresaris i sindicats. Evidentment no es pot arribar mai a un consens absolut, però s'ha de treballar per buscar el màxim acord possible sense renunciar als principis propis.

En aquesta qüestió, com en totes, mentre treballàvem en les reformes estructurals i en els projectes legislatius, no hem desatès el dia a dia. No hem deixat de fer allò que podíem fer, com els programes ocupacionals –als quals m'acabo de referir- o l'augment progressiu del salari mínim -que aquest any ha pujat un altre 1,5%- fins a situar-lo en el 50% del salari mitjà al final de la present legislatura. I aquí, una vegada més, demostrem que la nostra voluntat d'homologació i que la nostra aposta per la qualitat no només abasta l'àmbit econòmic, sinó

també el social. Perquè amb aquest augment del salari mínim ens movem en la direcció que marca el Consell d'Europa, que fins i tot aconsella arribar al 60% del salari mitjà. Probablement, un cop arribats al 50% del salari mitjà, calgui plantejar-se augmentar encara més el salari mínim; però aquesta reflexió i aquesta decisió pertocarà a futurs governs.

Nosaltres, al llarg d'aquesta legislatura, haurem pujat el salari mínim un 6%; una mesura que és purament executiva, no necessita ser aprovada pel parlament, i que –per tant- altres governs podrien haver acordat.

La millora de la situació econòmica i el descens continuat del nombre d'aturats ens ha portat a adaptar el règim d'immigració a aquesta nova realitat. De fet, al programa electoral amb què vam concórrer a les eleccions del 2015 ja ens vam comprometre a flexibilitzar el règim d'immigració a mesura que anés millorant la situació econòmica. En aquest sentit, i tenint en compte la bona marxa del mercat de treball nacional, hem flexibilitzat encara més el sistema de quotes amb l'aprovació de contingents amplis en totes les professions del sector del comerç, de l'hosteleria i de la restauració. Així mateix, hem eliminat el requisit de l'experiència prèvia quan es contracta treballadors comunitaris. I en breu modificarem –un cop més- la Llei d'immigració per tal de facilitar la contractació d'estudiants estrangers en pràctiques.

Senyores i senyors consellers,

La millora econòmica que estem vivint –afortunadament- des de fa un temps i que s'ha anat intensificant en els darrers temps porta noves realitats a les quals ens hem d'adaptar. M'hi acabo de referir, en qüestions com l'ocupació o la política d'immigració. Malauradament no totes les conseqüències de la recuperació econòmica són necessàriament bones.

Una conseqüència no tan bona –i que es viu amb preocupació al carrer- és la manca d’habitatges de lloguer: Hi ha més demanda; una demanda que l’oferta no sempre pot cobrir; i els preus dels lloguers estan augmentant sensiblement. Per aquest motiu, el Govern acaba de crear una comissió interministerial per tractar aquesta problemàtica i definir una sèrie de mesures que ajudin a pal·liar els efectes de la manca d’habitatge de lloguer i, fins i tot, que contribueixin a revertir aquesta situació.

Em semblaria prematur avançar un llistat de mesures o accions concretes, però sí que puc indicar algunes línies de treball: D’una banda, estudiar canvis a la llei d’arrendaments de finques urbanes. De l’altra, en concertació amb els Comuns, desenvolupar una política urbanística que incentivi l’habitatge de lloguer:

Recordaran vostès que a l’inici de l’anterior legislatura, coincidint en un moment dur de la crisi econòmica, especialment per al sector de la construcció, es va acordar la possibilitat de permetre als Comuns una reducció del percentatge de cessió obligatòria en sol urbà consolidat per reactivar –en la mesura del possible- un sector molt tocat per la crisi.

Ara potser sigui el moment d’obrir la porta a flexibilitzar la cessió obligatòria per a aquelles promocions privades que es comprometin a destinar una bona part de la promoció a lloguer durant un llarg període de temps. Evidentment, això són propostes que caldrà discutir i acabar de concretar amb els Comuns.

La manca d’habitatge de lloguer i l’augment del preu del mateix és un problema especialment greu quan es combina amb manca de recursos econòmics. En aquest sentit, hem dut a terme una política d’anticipació millorant l’accés als ajuts a l’habitatge. Tot i mantenir els llindars, ara:

- es poden compatibilitzar els ajuts econòmics ocasionals amb els ajuts a l’habitatge.

- és compatible percebre aquests ajuts i tenir un bé immoble fins a un determinat valor.
- s'han ampliat els col·lectius prioritaris per accedir als ajuts, com –per exemple- el de les dones víctimes de la violència de gènere.

Entenem que l'accés a l'habitatge juga un paper important en la inclusió social i seguirem treballant en aquest sentit: millorant l'accés a les ajudes, d'una banda. I –de l'altra- definint tot un catàleg de mesures per fer front a la situació de manca d'habitatge de lloguer.

Senyores i senyors consellers,

Fa pocs mesos, tot just el juny passat, aquesta Cambra va acollir un debat intens, extens i fructífer sobre política sanitària. No repetiré tot el que el ministre Álvarez va dir en aquell debat, però recordin que la paraula més repetida a les seves intervencions, la noció central de la reforma que està impulsant és –precisament- la qualitat. La reforma sanitària no és altra cosa que posar ordre al sistema per garantir una qualitat òptima de tots els prestadors de serveis del sistema públic, tenir instruments per mesurar i avaluar aquesta qualitat, disposar d'eines per preveure i supervisar la despesa i saber si aquesta despesa està justificada per uns determinats estàndards de qualitat, i evitar duplicitats, ineficiències i actes innecessaris.

En aquest sentit, el ministre de Salut continuarà treballant amb el Grup Parlamentari Liberal, seguint les propostes de resolució del debat que vam celebrar el juny passat en aquesta mateixa Cambra, per tal d'implementar mesures per millorar l'eficàcia i l'eficiència del sistema. Perquè estic convençut que el nostre model també pot rebre aportacions i millores per part de l'oposició.

Parlem de reformar per posar ordre al sistema i això comença per aquelles institucions que el sector públic controla de manera directa, en aquest cas el Servei Andorrà d'Atenció Sanitària i el Centre Hospitalari: És així que s'ha aprovat un nou reglament de funcionament de l'Hospital que estableix una nova forma de funcionar, basada en el treball en equips multidisciplinaris, funcionant sota les directius de protocols i trajectòries clíniques. Un reglament que han de seguir tots els professionals que presten els seus serveis a l'Hospital, amb independència de la vinculació professional que tinguin amb el SAAS.

Es tracta, en definitiva, d'aplicar a l'Hospital el que li demanarem al sistema sanitari públic en general: regir-se per protocols, tenir en compte la trajectòria clínica i tenir una visió de conjunt -de procés- i no de simple encadenament d'actes mèdics. Ens sembla que el més encertat era començar a posar ordre per casa. Que és el que estem fent. Una qüestió, per cert, per a la qual tampoc calia enviar cap projecte de llei al Consell General, sinó que es tractava de tenir la voluntat política de fer-ho.

En paral·lel al nou reglament de l'Hospital, s'ha treballat en un nou contracte entre el SAAS i els metges per compte propi –que ja està tancat- i un altre entre la CASS i els metges per compte propi –que es tancarà al llarg de les properes setmanes-. Aquests contractes permeten que els metges per compte propi s'adeqüin a la nova forma de treballar del sistema sanitari públic. I això és essencial.

La renovació d'aquests contractes ha estat més feixuga que en el passat; perquè nosaltres no volíem tancar simplement un contracte tipus, com s'havia fet fins ara, sinó introduir canvis significatius en favor de la qualitat i la sostenibilitat del sistema sanitari públic.

En aquest nou model de relació entre els actors del sistema sanitari també està vigent –des del juliol passat- un nou contracte entre la CASS i el SAAS. Fins ara la relació entre la CASS i el SAAS es basava en un pressupost general prospectiu, fet que convertia a la CASS en un

pagador cec, que no tenia instruments adequats per controlar la qualitat d'allò que estava pagant. En el nou model, la CASS pagarà al SAAS per activitat i serà el SAAS el responsable de controlar l'eficiència d'aquestes activitats. Per això calien els convenis del SAAS amb els metges i el nou reglament de l'Hospital.

La nova relació entre la CASS i el SAAS és -de fet- un pas intermedi, perquè el model final cap al qual es camina és el pagament per procés. I això també fa part de la responsabilitat en la gestió dels diners de tots. Hem de veure el servei que presta la sanitat pública com un procés, pagar-la com un procés i avaluar la seva qualitat com un procés.

De fet, la clau d'una bona política sanitària és mesurar la qualitat, i el cost i el valor dels processos assistencials. Deixeu que ho expliqui d'una forma més entenedora: Això permet, d'entrada, tenir una visió global: saber si una determinada malaltia es tracta de manera correcta, i no simplement saber si un determinat acte es fa de manera correcta. També permet establir protocols de tractament: quins actes són necessaris i quins no ho són en funció de la patologia i del pacient. I finalment ens dóna les eines per evitar les duplicitats, els actes innecessaris i les ineficiències.

El primer pas d'aquesta visió global i per procés és la història clínica compartida, actualment a tràmit parlamentari i que espero que s'aprovarà molt properament. Perquè és una de les eines més importants de la reforma sanitària i no entendria –permeteu-me que ho digui- que no es votés de forma unànime.

El següent pas serà, aquesta mateixa tardor, el reglament que ha d'ordenar el sistema sanitari públic per fer possible l'atenció integrada entre els diferents nivells assistencials. Aquest reglament regularà les relacions entre els diferents nivells assistencials i definirà la via integrada, com l'itinerari que els pacients han de seguir en el sistema públic de salut: amb metges de capçalera referents i especialistes referents. Només així es podran coordinar els

diferents nivells assistencials, es podran racionalitzar els recursos, garantir un bon ús del sistema per part de professionals i pacients i –en definitiva- seguir uns estàndards de qualitat. Per tal d'incentivar el bon ús del sistema, la CASS només reemborsarà la totalitat del percentatge de l'actual copagament en aquells casos en què el pacient segueixi la via integrada; mentre que les consultes i actes que quedin fora del via integrada tindran un reemborsament sensiblement inferior.

Ja ho va explicar el ministre el juny passat, però crec que és pertinent tornar a recordar-ho avui aquí: La via integrada no atempta contra la lliure elecció de metge; ni tampoc contra el dret a una segona opinió, que quedarà degudament regulat. La lliure elecció consisteix a triar el metge, no a triar l'especialitat.

Durant aquest darrer trimestre de l'any s'aprovarà el reglament de la cartera de serveis. Dono una data i si no aprovem el reglament a temps entendré perfectament que se'm critiqui per això. El reglament de la cartera de serveis ha de definir:

- què està inclòs dins de la prestació sanitària pública;
  - establir com es fan aquelles prestacions que ja es troben al nostre sistema, quines altres prestacions podríem oferir i quines no podrem oferir i haurem de derivar fora del país;
  - revisar la nomenclatura de les prestacions per evitar facturacions inadequades, fet que s'hauria de traduir en un major control de la despesa; pensin que avui hi ha nomenclatures totalment desfasades i d'altres que no tenen ni ús.
- i, finalment, fixar les tarifes i els honoraris de cada prestació i els professionals vinculats.

La reforma ja ha començat i l'acabarem –des d'un punt de vista normatiu- al llarg del que queda de legislatura. Evidentment, haurem actualitzat el model, però caldrà seguir adaptant-lo sempre.

Senyores conselleres i senyors consellers generals,

De tots els elements que configuren la qualitat de vida de les ciutadanes i els ciutadans d'Andorra, n'hi ha un que és especialment andorrà. Del qual tots ens sentim especialment orgullosos: La seguretat ciutadana. Els andorrans –i d'això en tenen el mèrit els successius governs, però també la societat en el seu conjunt- hem estat sempre prou intel·ligents per veure la seguretat ciutadana com un bé social i la Policia com un servei públic. Per això m'agrada recordar sempre que Andorra és un país segur, però no és un Estat policial; sinó tot el contrari.

L'any vinent el Govern entrarà a tràmit parlamentari el projecte de llei de seguretat ciutadana, per regular molt particularment aquelles qüestions d'ordre públic que preocupen –i amb raó- la ciutadania. Qüestions com el consum d'alcohol a la via pública, la venda d'alcohol a menors, els sorolls nocturns o la videovigilància.

Una de les nostres missions és mantenir les altes cotes de seguretat ciutadana que sempre han caracteritzat el nostre país. Per això no hem estalviat mai mitjans materials a la Policia, en inversions que en els darrers anys han arribat a un milió d'euros anuals; com tornarem a veure en el pressupost del 2018. Tenim avui una Policia amb millors mitjans materials que mai abans: des de vehicles, fins a armilles antibales i altres equipaments especialitzats.

Seguint aquesta mateixa convicció, no hem posat mai traves a la cobertura de les vacants en els cossos especials, i molt especialment al Cos de Policia. A més, aquest any hem creat 5

noves places de policia que es complementaran amb 10 noves places l'any vinent. Places totes elles necessàries per afrontar els nous reptes que la realitat planteja. I que van en consonància amb un augment dels efectius també al Centre Penitenciari, amb la incorporació de tres nous agents.

Els nous efectius que s'han incorporat i que s'incorporaran a la Policia han de permetre anar reorganitzant el Cos per reforçar especialment algunes àrees com la policia judicial – especialment per lluitar contra delictes de blanqueig, delictes contra la salut pública i delictes contra el patrimoni- i la policia de fronteres.

Una menció a part mereix la qüestió de la lluita antiterrorista. Ja fa temps que havíem detectat la necessitat de reforçar els efectius i clarificar les competències dins del propi Cos en matèria de prevenció i lluita contra el terrorisme. Precisament, la cobertura de vacants i l'augment d'efectius ens permet afrontar aquest repte amb garanties. Del que es tracta és de concentrar totes les competències en matèria de prevenció i lluita contra el terrorisme en un únic grup policial, encarregat de les tasques d'intel·ligència i de seguretat nacional.

En els últims anys hem viscut de ben a prop la barbàrie terrorista; en ciutats i realitats molt properes a nosaltres; en indrets on molts andorrans hi fan vida o visiten sovint. Ho hem vist a París, a Londres i a Niça. I molt recentment a Barcelona i a Cambrils. Sabem que, malgrat tota la prevenció que es pugui fer, la nova realitat del terrorisme jihadista el fa molt imprevisible. Però també la realitat ens ha demostrat la importància de disposar de grups policials especialitzats per tal de prevenir i –si arriba el moment- combatre el terrorisme.

Mai a Andorra no hem utilitzat les qüestions de seguretat ciutadana o de seguretat nacional com a armes en el combat polític. Estic convençut que continuarà sent així en el futur. És per això que m'agradaria que una de les conclusions d'aquest debat fos un acord transversal

per seguir dotant la Policia dels mitjans materials i humans necessaris per continuar fent la seva feina amb la màxima eficàcia.

Senyores conselleres i senyors consellers generals,

Andorra no ha viscut mai completament al marge del món. Hi ha hagut èpoques en què -a causa de l'orografia o de circumstàncies històriques molt determinades- el nostre país estava més aïllat que ara. Però sempre els grans esdeveniments del món han tingut la seva rèplica - a escala local- en aquestes valls. No som aliens del que passa al món: ni en matèria econòmica, ni en matèria social... però si hi ha un àmbit en què això és clar i indubtable: aquest àmbit és el del medi ambient.

El canvi climàtic té una afectació real, tangible i immediata sobre les illes del Pacífic, que es veuen afectades per la pujada del nivell del mar; o sobre els països del Carib, que pateixen aquests dies un huracà d'una intensitat probablement mai vista. Però seria un error pensar que no tindrà cap afectació sobre el nostre entorn natural i -per tant- sobre la nostra societat i la nostra economia. La fragilitat d'un ecosistema d'alta muntanya i d'una economia que depèn -en bona mesura- de la neu és una fragilitat molt gran. I Andorra no podia quedar al marge d'aquesta qüestió.

En els darrers anys -gràcies, en bona mesura, al lideratge de la República Francesa- hi ha hagut una reactivació de la lluita contra el canvi climàtic. Un nou impuls al qual Andorra es va sumar des del primer moment, perquè érem conscients que els problemes del món també són els nostres problemes. L'escalfament global pot afectar la nostra natura, el nostre paisatge, la nostra economia i la nostra societat d'una manera molt evident.

Per tant, era indispensable intensificar els esforços per crear un nou model energètic. No només per reduir les emissions de CO2 i complir així amb els compromisos internacionals contrets, sinó també per reduir la nostra dependència energètica. I aquí, senyor consellers, ens hi va també una part de la nostra sobirania. El Govern entén que en la construcció d'un nou model energètic ho tenim tot a guanyar: Reduirem les emissions de CO2, millorarem la nostra sobirania energètica i crearem noves àrees d'activitat econòmica.

¿Quina era la fotografia energètica d'Andorra en el moment de signar l'acord de Paris, la primavera del 2016? Una dependència energètica del 94%. Només produïm un 6% de l'energia que consumim. De tota l'energia que consumim, un 74% prové dels combustibles fòssils, que els importem tots, evidentment. La resta, bàsicament és energia elèctrica. D'aquesta energia elèctrica, importem un 83% i només produïm internament un 17%.

N'hi ha prou de tenir present que des dels anys 30, en què es va construir la central de FHASA, fins a principis del segle XXI, la producció elèctrica d'Andorra pràcticament no va augmentar; mentre que el consum va créixer de manera exponencial.

I aquesta fotografia no és nova. És la realitat de les últimes dècades, des del boom econòmic fins als nostres dies. La consciència de la nostra dependència energètica la tenim tots, però ha estat aquest Govern el que està agafant mesures concretes.

Pel que fa a les emissions de CO2, la fotografia d'Andorra també és senzilla: La primera font d'emissions de CO2 és la mobilitat, és a dir: tots els vehicles de transport intern. Més endavant parlaré del projecte transversal entre els Ministeris de Medi Ambient i d'Economia per crear una plataforma de mobilitat sostenible. La segona font d'emissió de CO2 és la calefacció, majoritàriament de gasoil.

Per tant, el camí a seguir és clar per a nosaltres: Potenciar la producció interna d'energia elèctrica i l'aprofitament de les energies renovables, per reduir la dependència energètica de

l'exterior i per reduir les emissions de gasos responsables de l'efecte hivernacle. Recordem que a l'Acord de París ens vam comprometre a reduir les emissions en un 37% el 2030 respecte a l'escenari immobilià. I això només serà possible si es continua en aquesta línia, per això caldria un gran compromís de totes les forces polítiques presents en aquesta Cambra per implementar l'Acord de París, amb independència de les majories i dels governs.

Per aconseguir-ho, el pla dissenyat pel Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat –en concertació amb FEDA- passa per augmentar la producció elèctrica interna fins a cobrir el 33% de la demanda el 2030. Del 17% actual, per tant, al 33%. Una xifra que hauria d'arribar a un mínim del 50% de la demanda el 2050. A més, de tota aquesta energia elèctrica que produïm internament, el 75% com a mínim ha de provenir de fonts d'origen renovable.

Per tant, tenim identificades les nostres mancances a nivell energètic; tenim també identificats els objectius on volem arribar; i sabem en quines àrees consumim més energia contaminant. Allà on tenim més potencial i més camí per recórrer és en la producció elèctrica, prioritant les fonts d'origen renovable.

És tan sols -n'estic segur- una qüestió de recursos i –sobretot- de voluntat política: Actualment, cada any, Andorra es gasta 30 milions comprant energia elèctrica a l'exterior. Aquests diners que ens gastem comprant electricitat a fora els podríem invertir aquí en noves fonts d'energia. Aquesta és la filosofia que hi ha darrere el pla d'inversions que FEDA té previst per als propers 10 anys –i que, de fet, ja ha començat a implementar aquests últims anys-: Invertir en fonts d'energia renovable -o menys generadores de CO2- que ens facin menys dependents de l'exterior. Evidentment, és un pla que està i ha d'estar obert als privats.

Totes aquestes infraestructures i inversions necessàries estaran contingudes al Pla sectorial d'infraestructures energètiques que està elaborant el Ministeri de Medi Ambient, Agricultura i Sostenibilitat. I aquí veiem una altra aplicació pràctica d'algunes de les reformes que estem

duent a terme. La bona entesa entre el Govern i els Comuns que ha caracteritzat aquests més de 6 anys de govern de Demòcrates per Andorra té conseqüències pràctiques evidents per a la tan necessària transició energètica.

Perquè per aplicar aquest pla sectorial i construir aquestes infraestructures, i reduir la nostra dependència energètica de l'exterior i augmentar l'ús de les energies renovables, al Govern i a les parapúbliques els hi calen terrenys on ubicar aquestes infraestructures. No tirar endavant la reforma de competències i transferències seria un cop molt dur a la nova política energètica. Perquè són els Comuns els qui, en virtut de la legislació urbanística, tenen més sòl disponible.

La revisió de les competències i les transferències ha anat acompanyada d'un seguit de reformes legals, entre les quals s'inclou la cessió gratuïta al Govern per part dels Comuns de terrenys per ubicar infraestructures d'interès nacional. Com poden ser perfectament les infraestructures energètiques. Fins avui dia, els plans sectorials només preveïen reserves de sòl de cara al futur. En canvi, amb la llei actualment a tràmit el Govern podrà fer ús d'aquest terrenys de manera molt més àgil, per tal d'ubicar-hi infraestructures d'interès general; per al cas que ens ocupa, infraestructures energètiques.

El pla sectorial d'infraestructures energètiques anirà acompanyat d'un nou marc normatiu que ha de donar cobertura i incentivar aquest nou model: El projecte de Llei de transició energètica, que el Govern està elaborant i que properament farà arribar al Consell General. És aquesta llei la que haurà d'incentivar la producció d'energies renovables, l'autoconsum, les xarxes de calor connectades o la mobilitat sostenible. I ho farà, evidentment, establint els mecanismes necessaris per facilitar la producció; però també per la via de l'obligatorietat.

La llei de transició energètica i el pla d'infraestructures energètiques el que faran serà ordenar, sistematitzar i programar de cara al futur tota una sèrie d'accions que ja hem començat a

implementar. La llei i el pla sectorial marcaran un abans i un després en el nostre model energètic i de protecció del medi ambient. Però no oblidem que formen part d'un tot, on també hi són les lleis de competències i transferències als Comuns.

En matèria mediambiental –igual que en la resta de matèries- no es pot dir que estiguéssim esperant a tenir a punt el marc normatiu i els plans sectorials per actuar. Al contrari, ja hem anat implementant accions en aquest sentit.

Les oportunitats que s'obren amb l'economia verda i amb la transició energètica són un repte per al sector públic, que ha de liderar aquesta transformació. Però també són un repte i una oportunitat per al sector privat. Implicar el sector privat serà, doncs, una de les claus de l'èxit. Tenim, ben a prop, a Perpinyà, una experiència d'èxit de col·laboració entre el sector públic i el privat en favor de la transformació energètica: el Pôle de Compétitivité DERBI (Développement des Energies Renouvelables dans le Bâtiment et l'Industrie), que reuneix empreses, laboratoris, universitats i administracions públiques per fomentar l'ús de les energies renovables.

El Govern està treballant amb el Pôle DERBI per crear sinèrgies entre aquesta institució i el sector públic andorrà –especialment en matèria de formació- i també entre empreses franceses que formen part del grup i empreses andorranes que vulguin apostar decididament per les energies renovables.

Deia fa uns instants que la principal font d'emissions de CO₂ a Andorra és la mobilitat: Doncs bé, per això hem fet una aposta per la mobilitat elèctrica. Reconvertint el pla Engega en un pla d'ajudes directes a la compra de vehicles elèctrics fet que ha situat el nostre país com a tercer país del món (darrere de Noruega i Holanda) amb major quota de mercat d'aquest tipus de vehicles. Un pla que està sent acompanyat per una ampliació del nombre de punts de càrrega de vehicles elèctrics, fins al punt que en finalitzat aquesta legislatura

serem probablement el país del món amb més punts de càrrega per habitant. També gràcies a una bona entesa amb els Comuns, estem impulsant un servei de bicicleta elèctrica compartida, que s'adjudicarà aquesta tardor i que serà una realitat l'any vinent.

La bicicleta elèctrica compartida forma part d'un projecte més global al qual m'he referit fa uns instants: la plataforma de mobilitat integrada, impulsada des del Govern –amb la participació dels ministeris d'Economia, Competitivitat i Innovació, de Medi Ambient i d'Ordenament Territorial- i amb la participació de dos actors estratègics com són FEDA i Andorra Telecom.

La plataforma de mobilitat té vocació d'integrar diversos mitjans de transport públic: El primer, les línies de bus públic, que s'estan redefinint amb criteris d'eficiència, sostenibilitat i itineraris adaptats. Al costat del bus hi ha el concurs de la bicicleta elèctrica compartida –que ja està en marxa- i estem començant a estudiar la incorporació de cotxes elèctrics compartits.

La plataforma integrarà tots aquests sistemes públics de transport, oferint una solució – combinada o no- que sigui la més òptima per a l'usuari. Més enllà dels vehicles, la plataforma també desenvoluparà sistemes d'informació sobre la mobilitat, ja sigui per la via del telèfon mòbil o amb equipaments adaptats a les marquesines de les parades d'autobús.

La tercera pota d'aquest nou model de mobilitat –més enllà dels mitjans de transport i dels mitjans d'informació- serà la gestió integrada dels aparcaments. Una gestió integrada que ha de millorar sensiblement el servei que oferim als usuaris i millorar la mobilitat. Uns usuaris que seran els ciutadans d'Andorra i també els turistes que ens visiten. Tant aquells residents i turistes que utilitzen els mitjans de transport públics inclosos a la plataforma com els que fan ús de la xarxa d'aparcaments del país. Una xarxa d'aparcaments que evolucionarà de forma clara cap a una tarja única a escala nacional; en la línia que estan marcant els Comuns d'Andorra la Vella, Escaldes-Engordany i Encamp.

Tot això es farà sota el paraigües de FEDA: FEDA desenvoluparà tecnològicament la plataforma de mobilitat com a part de l'estratègia de diversificació del seu negoci. Però més enllà dels detalls tècnics, l'important és adonar-se del canvi que tot això comporta. La política de mobilitat deixa de ser la simple ordenació del trànsit i passa a ser un servei global, que dóna als ciutadans la possibilitat de fer un ús eficient dels tots els recursos del sistema: des dels mitjans de transport fins als aparcaments. A més, és una via clara d'introducció de mitjans sostenibles de mobilitat i d'avançar cap a les dues grans transicions del nostre temps: la transició energètica i la transició digital.

Tot plegat donant un servei de transport públic de més qualitat, uns aparcaments públics de més qualitat i revertint en un espai urbà menys congestionat i menys contaminat.

Senyores i senyors consellers,

La segona gran font d'emissions de gasos d'efecte hivernacle a casa nostra –ho deia també fa una estona- és la calefacció. En aquest sentit, fa anys que estem implementant el pla Renova, per a la rehabilitació d'edificis amb criteris d'eficiència energètica; vam ampliar l'any passat la partida fins al 500.000 euros i l'hem mantinguda. Més enllà dels programes d'ajudes actuals, la llei preveurà la possibilitat d'ajudes directes a la instal·lació. A més, el Ministeri d'Ordenament Territorial està treballant en les modificacions normatives escaients per fomentar de manera decidida l'ús d'energies renovables i l'autoconsum a les edificacions. Per generalitzar el que ha estat una experiència pionera en el projecte d'eficiència energètica a les escoles.

En l'àmbit de l'eficiència en la producció de calor juga un paper destacat la planta de cogeneració d'Incles, el primer projecte de xarxa de calor d'Andorra que dóna servei de calefacció al poble de Soldeu, i en un futur al Tarter. L'any vinent es redactaran els projectes

de dues plantes de cogeneració més: la primera lligada al Centre de Tractament de Residus de la Comella i la segona al Pas de la Casa, que és un poble que necessita amb urgència una alternativa a la calefacció de gasoil.

De fet, els projectes de xarxes de calor com el d'Incles, i com els que volem impulsar a la Comella i al Pas de la Casa, tenen un triple benefici:

- En primer lloc, augmenten la producció elèctrica nacional;
- en segon lloc centralitzen la producció de calor i la fan més eficient, reduint així les emissions de CO₂;
- i, en tercer lloc, eviten el risc mediambiental que suposa tenir un parc de tancs de gasoil individuals que es van envellint, amb risc evidents de vessaments i contaminació del sòl i de les aigües.

Més enllà dels compromisos internacionals, més enllà de les oportunitats econòmiques que representen les energies renovables, i més enllà de la sobirania energètica: Un país de 468 kilòmetres quadrats, en què el sòl urbanitzable amb prou feines arriba al 3% del total i que viu –en bona mesura– del turisme de neu i de muntanya, ha d'aspirar a ser un referent de qualitat pel que fa al medi ambient i al paisatge.

Al llarg dels últims anys hem fet diversos esforços per promocionar el paisatge i la natura i acostar-los a tothom. En aquests anys s'ha duplicat el nombre d refugis guardats: passant de dos –Comapedrosa i Juclà– a quatre –amb les incorporacions de Sorteny i l'Illa–. Això ha permès posar en marxa, tot just fa uns mesos, una ruta de muntanya, la Coronallacs, que sens dubte contribuirà a acostar el paisatge i la natura als nostres conciutadans i als turistes que ens visiten; i a diversificar la nostra oferta turística.

De cara als propers i a l'any vinent, el Govern implementarà un programa de renovació i millora dels refugis no guardats, donant prioritats a aquells més concorreguts i que necessiten una intervenció més urgent. La xarxa de refugis no guardats data de les dècades de 1980 i 1990 i ara cal impulsar un projecte de millora amb la finalitat d'assegurar unes condicions d'aixopluc, de confort i de seguretat per als usuaris tot l'any. Les millores prioritzaran l'eficiència energètica i les solucions constructives més sostenibles; tal i com hem fet amb el refugi de l'Illa. Per ordre de prioritats es renovaran els refugis de Fontverd, Cabana Sorda, Rialb, Claror, Pla de l'Estany, Coms de Jan, Siscaró i Montmalús.

En paral·lel, s'està treballant en un pla sectorial d'infraestructures verdes, que té com a principal objectiu connectar els centres urbans amb els espais naturals d'alta muntanya. Un segon pla que també es veurà beneficiat per la reforma competencial actualment a tràmit. És en el marc d'aquest pla sectorial que s'han rehabilitat diverses parts del camí ral de les Valls del Nord i que –segons les previsions– en el termini de dos anys haurem completat la connexió entre la zona urbana de les parròquies centrals amb el parc natural de Sorteny. En total hi haurem destinat 1,3 milions d'euros repartits en els exercicis 2017, 2018 i 2019.

En una segona fase –perquè la nostra ambició és arribar a tots els indrets d'Andorra– el pla sectorial d'infraestructures verdes també preveu la connectivitat des de les parròquies centrals cap a la Vall d'Orient, des de Sant Julià de Lòria fins a la Vall d'Incles i els estanys dels Pessons. A finals d'aquest any, coincidint amb la finalització del pla, es podrà procedir a fer la reserva de terrenys necessaris per construir les diferents connexions. I aquí –una vegada més– veiem com amb la llei de competències ens hi juguem bona part de l'èxit de les polítiques mediambientals d'aquest país. Ho torno a recordar.

Totes aquestes accions concretes s'han de sistematitzar i agrupar en una estratègia global que ha de quedar recollida en el projecte de Llei de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge; un text que ha de ser un instrument que contribueixi a la

preservació de la biodiversitat i que permeti regular aquelles activitats que tenen un impacte sobre el medi natural.

En tota estratègia de preservació del medi ambient i el paisatge hi juga un paper clau aquell sector econòmic més directament vinculat amb la natura: l'agricultura i la ramaderia. El sector agrícola contribueix a mantenir els paisatges rurals tradicionals i és, sens dubte un signe de la nostra identitat. És necessari que el sector agrícola i ramader també es diversifiqui –de fet, ja ho està fent- i també faci la seva pròpia transició. Perquè necessitem –i l'Andorra del futur també necessitarà- un sector agrícola actiu: Per la seva contribució a la natura i al paisatge, sens dubte; però també per l'impacte que aquest sector té en moltes famílies andorranes, per la seva contribució positiva a la imatge del país, per la qualitat dels seus productes i perquè ens permet inscriure'ns de forma clara en la tendència internacional dels productes de quilòmetre zero.

És per això que des del Govern s'ha acompanyat i promocionat –i se seguirà fent- els productors locals sota la marca de productes agrícoles i artesans d'Andorra. Ho hem fet nosaltres per primera vegada. Tenim una bona experiència amb la IGP (indicació geogràfica protegida) de la carn de qualitat i un cas d'èxit més recent amb la producció vinícola. Són dos mostres –entre d'altres- del camí de la diversificació que està emprenent el sector agrícola i ramader amb el suport del Govern. D'aquí una estona, quan em refereixi a la negociació de l'acord d'associació amb al Unió Europea, tindrè l'oportunitat de tornar-me a referir a la reconversió del sector agrícola i ramader. Sens dubte, l'acord d'associació planteja aquest repte i també obre oportunitats interessants.

El que hem de fer des dels poders públics és ajudar el sector agrícola i ramader a estar preparat, a anar-se preparant al llarg dels anys a venir. Un dels propers passos serà redactar

un projecte de llei sobre producció ecològica i règims de qualitat que ajudi a posicionar la producció andorrana com un referent de qualitat i que contribueixi al seu reconeixement per part de la Unió Europea; un reconeixement que, evidentment, serà molt més senzill un cop Andorra hagi accedit al mercat interior de la Unió. I això ho reclamen totes aquelles famílies que lluiten per diversificar l'agricultura andorrana.

Senyores conselleres i senyors consellers,

En el seu camí cap a la modernitat, en el seu continu procés d'adaptació, Andorra no ha perdut mai les seves arrels. Precisament acabem de parlar d'agricultura, i de la necessitat –de l'obligació– de trobar un encaix per al sector agrícola i ramader en el nou model social i econòmic del nostre país. La segona pota fonamental que ens connecta directament amb les nostres arrels és la cultura; que ens enllaça amb les arrels i que ens projecta cap al futur, ja que és l'instrument clau per preservar la nostra identitat, per fer-la viva i actual i per presentar-la al món.

Precisament per aquesta raó hem centrat bona part dels esforços en actualitzar i posar en valor bona part del nostre patrimoni cultural. No hi ha res que suposi un risc tan gran per a la cultura com que sigui percebuda com un luxe innecessari. Tenir el nostre patrimoni cultural tancat, sense donar-li cap ús, reservat –en el millor dels casos– a una elit d'estudiosos i d'entesos, seria un error terrible. En primer lloc, per una qüestió de principis: perquè seria elitista i poc democràtic. I en segon lloc, perquè un patrimoni tancat dins d'una urna la gent no el viu, no se'l fa seu i no el sent com a propi.

Una política cultural de qualitat començava –al meu entendre– per donar ús i valoritzar grans actius del nostre patrimoni. Com l'Hotel Rosaleda, que s'està acabant de restaurar per acollir el Ministeri de Cultura. Fa unes setmanes vam tenir l'ocasió de fer una visita d'obres i vam

veure com el projecte compleix a la perfecció amb diversos objectius: D'una banda, la funcionalitat de centralitzar tots els serveis del Ministeri en un sol espai; d'una altra, donar un ús al patrimoni històric; i, tal i com està concebuda l'obra, obrir una altra vegada les portes del Rosaleda als ciutadans.

En poc més d'un any els treballs estaran acabats i estic segur que aquest nou equipament ajudarà a revitalitzar la parròquia d'Encamp. Si no haguéssim adoptat aquesta decisió de res no haurien servit la catalogació o l'expropiació de l'edifici, perquè estava al límit del col·lapse.

Amb el mateix esperit de donar un ús i posar en valor el patrimoni es van obrir les portes de l'era i els jardins de Casa Rossell i s'està treballant –en coordinació amb el Comú– en un projecte per rehabilitar i donar un ús a tot el conjunt que contribueixi a dinamitzar el poble d'Ordino. El mateix que he dit per a l'hotel Rosaleda es podria dir de Casa Rossell, que també necessitava una intervenció urgent, especialment tenint en compte que forma part de la façana d'entrada al poble d'Ordino.

De la mateixa manera, s'estan duent a terme els estudis necessaris per avaluar la viabilitat i el cost de traslladar les instal·lacions de Ràdio Televisió d'Andorra a l'edifici de Radio Andorra, tal com va acordar el Consell General. Però amb Ràdio Andorra –recordem-ho– també vam fer una sèrie d'inversions per garantir la conservació de l'edifici. I ara és el moment de donar-hi un ús.

Em sembla convenient repassar les intervencions que hem fet i estem fent en aquests edificis perquè hi ha una vessant cultural clara; però també perquè no tindria cap sentit fer edificis nous com el Núvol –en parlaré més endavant– si primer no posem en valor el nostre llegat cultural.

Així com volem donar un ús al patrimoni històric que l'acosti a la gent, també des del Ministeri de Cultura s'està duent a terme una revisió dels equipaments museístics per tal de

reformat-los i transformar-los en una línia més actual: Perquè els museus siguin, no tant espais elitistes quasi únicament enfocats a la col·lecció, sinó espais de memòria, d'interpretació i d'identitat. Espais que contribueixin a construir un relat de país.

En aquest sentit es vol reordenar tot el llegat romànic d'Andorra, centralitzant-lo en el nou espai museístic que l'any vinent es construirà i obrirà les portes a Santa Coloma. Avui mateix hem licitat les obres. Fins ara, el centre d'Andorra Romànica es trobava a Pal, que continuarà sent un dels punts claus del circuit romànic; però era un espai obert només de maig a octubre i que no ocupa una situació central al país. El nou Centre d'Interpretació del Romànic de Santa Coloma estarà situat en un espai més accessible i tindrà la que és una de les joies de la corona del nostre llegat romànic: les pintures de l'absis de l'església de Santa Coloma. Convindran amb mi que no tenia cap sentit haver comprat uns frescos romànics per quasi 5 milions d'euros i no tenir-los en exposició pública.

La visita de l'església i del Centre d'Interpretació serà, doncs, a partir de l'any que ve, la porta d'entrada al romànic andorrà. Allà el visitant disposarà de tota la informació i podrà decidir aprofundir en la seva visita, desplaçant-se als diferents monuments repartits pel territori. Aquesta és la lògica que ha de regir la política museística: identificar uns centres neuràlgics - un altre podria ser, per exemple, la Casa de la Vall- que actuïn com a museus centrals i que orientin el visitant cap a la resta d'equipaments.

Al llarg dels propers anys s'anirà desplegant aquesta política de museus –que ja s'ha començat a posar en marxa- amb l'objectiu d'introduir millores substancials en aquestes instal·lacions emblemàtiques. La idea és articular els museus en un relat històric i identitari comú, incorporar les noves tecnologies i dotar-los dels recursos humans i econòmics que necessiten. Per fer dels nostres museus uns equipaments que donin –d'una banda- un servei als ciutadans d'Andorra i –de l'altra- una experiència única al les persones que ens visiten.

Més enllà d'implementar la política de museus global, és evident que hi ha equipaments que necessiten una reforma en profunditat, perquè han quedat obsolets o ja no serveixen per a la finalitat amb què van ser concebuts. Un cas clar el trobem en el Museu de l'Automòbil d'Encamp, obert el 1988, i ubicat en un espai que ja no és l'adequat, vista la dimensió de la col·lecció. Diguem-ho clar: el museu actual no permet fer un centre interpretatiu de la història automobilística, que és el que originàriament havia de ser aquest equipament.

D'altra banda, per donar algunes xifres molt aclaridores, el museu només exhibeix 79 dels més de 1.000 vehicles que estan en custòdia domiciliària. Tenim una de les col·leccions de vehicles més importants d'Europa, però la tenim en unes condicions que no permeten gaudir-ne ni treure'n el profit esperat. Per aquesta raó, durant l'any vinent es treballarà en un projecte d'un edifici per acollir aquest museu en un terreny cèntric al costat del Comú d'Encamp, que ha quedat alliberat per la reordenació urbanística. L'any vinent es llançarà un concurs d'idees per a aquesta infraestructura que està cridada a rehabilitar i dinamitzar la zona més cèntrica de la parròquia. I que serà cofinançada entre el Govern i el Comú.

Senyores conselleres i senyors consellers,

La política cultural és una part indispensable del model de qualitat que volem per a Andorra. Té aquesta dimensió de posar en valor el llegat de la història, de fomentar l'esperit crític i de projectar la identitat pròpia cap al futur. I té un altre valor, potser més material –però no per això menyspreable–, que és el de situar Andorra com una destinació d'interès cultural.

En aquesta segona vessant, juguen un paper important els artistes i els espectacles de renom internacional. En l'any llarg transcorregut des de l'últim debat d'orientació política, ha obert les seves portes el Museu Carmen Thyssen a Escaldes i Andorra ha acollit amb èxit dues temporades més de l'espectacle del Cirque du Soleil.

Evidentment, un dels objectius de situar Andorra com una destinació cultural és desestacionalitzar l'afluència turística. Sabem que s'han fet molts esforços en aquest sentit i se n'han de seguir fent: Al llarg dels últims anys, el nombre de visitants ha crescut, en totes les temporades; i el nombre de pernoctacions, també. De fet, des d'un punt de vista proporcional, la temporada en la qual els visitants i les pernoctacions han augmentat més és la primavera, que tradicionalment és la temporada més baixa de l'any. És un pas més d'un llarg camí que hem de seguir recurrent.

Si el turisme cultural és una de les dues palanques de la desestacionalització; l'altra és el turisme de compres. Per això a l'inici d'aquesta legislatura vam elaborar i vam presentar – conjuntament amb el sector- un pla estratègic del turisme de compres, clarament orientat a millorar la qualitat i a diversificar l'oferta comercial. A principis d'aquest any vam crear el Consell Andorrà per a la Competitivitat del Comerç, que és l'òrgan format per representants del sector públic i del sector privat que està implementant les 111 accions contingudes al pla estratègic, de les quals se n'han prioritzat 37, que ja s'estan duent a terme.

Posaré alguns exemples d'aquestes accions: Reduir els períodes de rebaixes d'estiu i d'hivern de 3 a 2 mesos, perquè es considera que així contribuïrem a allunyar d'Andorra la imatge d'un país amb ofertes permanents i poc diferenciades. Regular l'exposició de mercaderies a les voreres, especialment al Pas de la Casa, que és on aquest fenomen causa problemes d'imatge i de circulació. Redacció d'un manual de bones pràctiques per als rètols, aparadors, terrasses... que contribueixi a donar coherència a l'espai urbà. La creació d'un organisme únic de gestió, liderat pel sector privat, per a l'avinguda Meritxell, l'avinguda Carlemany i Fener Boulevard. La posada en marxa d'un label de qualitat que incentivi els comerços a oferir cada cop un millor producte i un millor servei. O crear un programa de fidelització a escala nacional.

Aquestes són algunes de les accions concretes en les que ja s'està treballant, colze a colze, amb els comerciants. Perquè res no és possible sense un mínim de complicitat amb els sectors afectats. Aquesta ha estat la marca política d'aquest Govern i m'agradaria que continués sent així en un futur.

La política turística és un altre exemple de la nostra voluntat d'apostar per la qualitat. Sovint parlem de turisme de qualitat, per referir-nos a visitants d'alt poder adquisitiu, respectuosos amb el país que visiten i inquiets per conèixer-lo. Però l'exigència de qualitat ha de començar per nosaltres mateixos, per la nostra oferta turística. Un cop deixats enrere els anys de la crisi econòmica, en què era difícil demanar als empresaris del sector inversions i millores, ara és el moment d'apostar decididament per la qualitat.

Amb aquest objectiu vam elaborar el projecte de Llei general de l'allotjament turístic, que aquesta Cambra va aprovar el passat 13 de juliol; una llei que ens ha de permetre posar fi al creixement incontrolat d'allotjaments turístics i lluitar amb més contundència contra els allotjaments il·legals. I aquí, un cop més, no és un fenomen o una problemàtica exclusivament andorrana; a arreu veiem com la manca de regulació en matèria turística s'acaba traduint en uns excessos que fan més mal que bé. Perquè –en alguns casos- no participen en res a la qualitat; i dic en alguns casos perquè la generalització seria tan injusta com perillosa.

La lluita contra els allotjaments il·legals –i parlem principalment d'apartaments turístics il·legals- ha de tenir un doble efecte: D'una banda, la millora de la qualitat de l'oferta turística, perquè els apartaments turístics il·legals no compleixen les condicions de qualitat de servei exigides. Però, d'altra banda, també ha de tenir un efecte positiu sobre el mercat dels habitatges de lloguer: Perquè molt sovint els apartaments turístics il·legals són habitatges que haurien d'estar al mercat de lloguer ordinari, però que es lloguen com a apartaments turístics perquè així s'obté una rendibilitat major. Lluitar contra aquest tipus d'allotjaments farà

retornar al mercat de lloguer bona part d'aquests habitatges i tindrà un efecte positiu sobre la problemàtica que he comentat fa una estona.

Els propers mesos seran cabdals per al desplegament reglamentari de la llei aprovada, incloent els reglaments de classificació de cada tipus d'allotjament. En aquests reglaments de classificació s'inclouran per primera vegada elements de la valoració del servei per part dels clients dels establiments. Andorra serà un país pioner en la introducció de la valoració d'internet –degudament autenticada- com a criteri a tenir en compte a l'hora de determinar la classificació per estrelles d'un establiment turístic.

Una aposta per la qualitat del servei turístic ha d'anar acompanyada de la formació adequada per al personal que treballa en aquest sector. Els ministeris de Turisme, d'Educació i de Cultura estan treballant conjuntament per oferir, a partir de l'any vinent i en el marc de la Formació Professional, formacions específiques per al personal que tracta directament amb els clients. Aquest any, precisament, s'ha creat la titulació per als informadors turístics, que ha de ser el primer pas per crear una titulació de guies turístics, en els propers anys. Els informadors i guies turístics són professions essencials per atreure un turisme de qualitat i per explotar al màxim el potencial del nostre turisme de cultura. En un país que té la ràtio de visitants per habitant més alta del món, no tenir aquestes titulacions oficials és una mancança evident.

Finalment, la qualitat –a més de regulació- necessita control. Per això en els propers mesos es reforçarà el Servei d'Inspecció Turística, amb la incorporació de dos nous inspectors que implementin els mecanismes de control de la llei recentment aprovada. Sé que parlar d'inspeccions no és la cosa més popular del món; però –ben al contrari- la inspecció és una garantia per a la gent que fa les coses ben fetes, perquè evita que paguin justos per pecadors.

Senyores i senyors consellers,

Al llarg dels sis últims anys hem treballat per modificar la política d'inversions públiques. En un primer moment -els consellers que estaven aquí presents l'anterior legislatura ho recordaran- vam haver de situar la inversió pública en mínims històrics; perquè la situació de les finances públiques així ho requeria i perquè calia fer front al pagament de grans obres executades per governs anteriors. No va ser per mi una decisió fàcil d'agafar.

Poc a poc hem anat recuperant el ritme inversor, però hem volgut diversificar les inversions públiques. D'una banda, utilitzant estratègicament les entitats parapúbliques com a instruments per dur a terme determinades inversions transformadores: Bona prova en són el pla d'inversió en noves infraestructures energètiques que està implementant FEDA, i la construcció de l'edifici El Núvol per part d'Andorra Telecom. Una construcció per a la qual Andorra Telecom disposa de recursos suficients.

Vull recordar que el Núvol és part de l'estratègia de diversificació d'ingressos d'Andorra Telecom. En anteriors debats d'orientació havíem parlat de l'excessiva dependència d'Andorra Telecom sobre el roaming i de la necessitat de buscar altres fonts d'ingressos per a aquesta companyia parapública. Aquesta és la raó que hi ha darrere el Call Center de la Massana o darrere de la inversió en una companyia telefònica espanyola; que estan donant molt bons resultats.

Una estratègia implementada pels actuals responsables d'Andorra Telecom -als quals vull felicitar- i en la qual va jugar un paper destacat l'exministre Jordi Alcobé, el paper del qual també vull reconèixer.

D'una banda -he dit- fent un ús estratègic de les parapúbliques. D'altra banda, buscant mantenir un equilibri entre les inversions en carreteres i les inversions en equipaments, com escoles, espais museístics o altres infraestructures.

Pel que fa a les inversions en carreteres, que representen les obres públiques per excel·lència, hem replantejat alguns dels pressupòsits inicials. Una mostra la tenim en l'ampliació de la carretera general 3 a la parròquia d'Ordino: Dels 20 metres d'amplada previstos es va passar a 15 metres, per reduir el seu impacte. A més, es va optar per una obra respectuosa amb l'entorn, amb murs de pedra i baranes de fusta. I hem de seguir fent això en les carreteres generals que calgui millorar.

La requalificació de la carretera que es va fer a Ordino s'hauria de seguir fent en altres carreteres d'alta muntanya. Perquè no té sentit fer carreteres d'alta muntanya de 20 metres d'amplada. És per això que se seguirà treballant amb els Comuns per revisar les amplades d'aquestes carreteres i per garantir que quan es facin inversions a carreteres generals es facin amb els estàndards de qualitat de la carretera general 3 a Ordino.

Amb el mateix esperit de replantejar les obres públiques i de donar solucions de mobilitat a zones del país que ho necessiten, el Govern completarà l'any vinent la desviació de Sant Julià de Lòria, replantejant el projecte inicial. Senyors consellers, tot es fa al seu moment i quan hi ha la possibilitat de poder-ho fer sense hipotecar els governs que vindran després de nosaltres. Actualment s'han realitzat dos dels quatre trams previstos, que van entrar en funcionament la legislatura passada: el túnel de la Tàpia i el viaducte d'enllaç fins a la rotonda d'Aixovall. Aquests dos trams van costar en el seu dia 37,5 milions d'euros.

Segons el projecte inicial, els dos trams pendents –és a dir, l'enllaç sobre el pont de Fontaneda i el túnel de Rocafort- tindrien un cost de 31 milions d'euros. El replantejament que tirarà endavant el Govern consisteix a executar el tram 1 tal i com estava previst, és a dir, construint un nou pont i una rotonda sobre l'actual pont de Fontaneda; però en, en lloc de fer el túnel de Rocafort que preveia el tram 2, construir un vial per l'altre costat del riu que enllaçaria amb l'avinguda Francesc Cairat amb un nou pont a l'alçada del carrer Isidre Valls.

Aquesta solució tindria un cost total (incloent el tram 1 ja previst al projecte inicial) de 8,5 milions d'euros, suposant un estalvi de 22,5 milions d'euros respecte el projecte original.

D'altra banda, aquest projecte contribuiria a evitar els embussos de trànsit a Sant Julià, tot i mantenint la circulació de pujada per l'avinguda Francesc Cairat, que dóna certa activitat comercial a la parròquia. A més, res no impediria que en un futur, a llarg termini, si el volum de trànsit augmentés de forma considerable, es decideixi construir el túnel de Rocafort.

El projecte en el seu conjunt, que donaria resposta a les necessitats de mobilitat de la zona, podria estar finalitzat a finals del 2019: Les obres de l'enllaç i nou pont de Fontaneda s'adjudiquen –com ja està previst- a finals d'aquest any. El 2018 s'adjudicarà el tram 1 de la desviació i a principis del 2019 es podria adjudicar el nou pont d'enllaç a l'alçada del carrer Isidre Valls.

Em giro cap als consellers de Sant Julià de Lòria: Amb aquest replantejament del projecte, farem un favor a la mobilitat de tot el país i també al poble de Sant Julià, evitant que quedi aïllat.

La nova política d'inversions públiques busca, en definitiva, invertir en aquelles infraestructures que tinguin impacte positiu en l'economia i que ens ajudin a revertir dèficits històrics. El nou vial de Sant Julià suplirà un dèficit històric de mobilitat i de connexions amb l'exterior. En aquest apartat hi ha dos projectes que també són estratègics per a Andorra: Un és l'heliport nacional que es construirà –un cop tots els estudis i informes així ho avalin- a la part baixa de la parròquia d'Encamp, al costat de la boca est del túnel dels Dos Valires.

Sé que hi ha una inquietud de part de la població, majoritàriament veïns d'Escaldes-Engordany; i sé que hi ha altres forces polítiques que volen aprofitar aquesta inquietud en benefici propi. Però els veïns tenen la meua paraula i la del ministre –i així els ho vam dir- que el Govern no farà res que no estigui avalat per estudis tècnics rigorosos. I en tot moment

s'informarà degudament a la ciutadania, tal i com em vaig comprometre amb la plataforma ciutadana que no està d'acord amb aquesta ubicació. Però en política cal agafar decisions.

La segona infraestructura estratègica per la comunicació amb l'exterior és l'aeroport d'Andorra-La Seu d'Urgell; una infraestructura que no està en territori andorrà però que el dia que funcioni a ple rendiment beneficiarà especialment Andorra. És de tots conegut el paper clau que va jugar el Govern a finals de la legislatura passada per impulsar, juntament amb el govern espanyol i la Generalitat de Catalunya, la reobertura comercial d'aquest aeroport. En els últims mesos hem intensificat la col·laboració i els contactes amb les administracions públiques veïnes per a l'homologació del sistema GPS, que ha de permetre anar més enllà de l'aproximació visual.

Ahir mateix, el ministre Saboya es va reunir amb el ministre d'Obres Públiques espanyol per tractar la qüestió de l'aeroport. El ministre de la Serna va informar Saboya que les agències espanyoles responsables de la navegació aèria i de la seguretat aèria estan treballant amb intensitat i de forma coordinada per analitzar l'estudi presentat el juliol amb la finalitat d'assolir la certificació per a la realització d'operacions de vol instrumental amb GPS.

Així mateix, les reunions mantingudes en els últims mesos amb especialistes del sector aeronàutic i amb empreses del sector ens fan ser optimistes, en el sentit que hi ha empreses interessades a operar des de l'aeroport de la Seu amb línies regulars a diferents ciutats europees amb aparells d'entre 50 i 60 passatgers.

També en el capítol de la millora de les comunicacions amb l'exterior per superar el tradicional enclavament d'Andorra, cal destacar l'acord internacional signat la primavera passada entre el primer ministre francès i jo mateix per tal de cofinançar els treballs de protecció d'allaus i les zones de cadematge en l'accés al Principat des de França. Aquell acord preveu finançar de manera paritària aquests treballs que, tot i ubicar-se en territori francès,

beneficien principalment Andorra. I, a més, l'acord està vinculat a un compromís força més important per part de la República Francesa –amb un import total de 137 milions d'euros– de continuar millorant la carretera nacional des de la frontera andorrana fins a Foix, com s'ha fet recentment amb la desviació d'Ax-les-Thermes i es continuarà fent en altres punts.

Més enllà de l'obra cofinançada, més enllà de les inversions que França ha fet i seguirà fent en l'eix que uneix Andorra amb Tolosa, el que aquest acord demostra és la bona salut de les relacions bilaterals franco-andorranes.

Per acabar amb el capítol de les infraestructures i anant a un nivell molt més local, però també important. L'any vinent es construirà un nou tanatori als terrenys al costat de l'antiga clínica Meritxell, que ha de funcionar com a tanatori nacional i com a sala de vetlles. Una obra que es finançarà conjuntament amb el Comú d'Escaldes-Engordany, ja que funcionarà com a sala de vetlles de la parròquia, però que també podrà donar servei als ciutadans de la resta del país. Em sembla important esmentar aquesta obra, no només per l'equipament en si, sinó també per l'actitud demostrada pel Comú d'Escaldes, que cofinançarà –juntament amb el Govern– una infraestructura que donarà servei a dues altres parròquies.

Senyores conselleres i senyors consellers generals,

Un model social i econòmic basat en la qualitat ha de comptar –necessàriament– amb un sector públic de qualitat: sostenible des del punt de vista financer i eficaç a l'hora de dur a terme la missió que té encomanada. Aquestes dues legislatures en les quals he tingut l'honor i la responsabilitat d'encapçalar el Govern, el meu equip i jo haurem portat a terme una reforma de tota l'administració. Aquesta propera tardor l'Executiu entrarà a tràmit parlamentari el projecte per a una nova Llei de la Funció Pública. Una llei que posarà l'èmfasi

en qüestions molt sovint sol·licitades per la societat en el seu conjunt i pels mateixos treballadors públics i que fins ara no han estat prou ben ateses:

- La carrera professional al si de l'administració. Una carrera que fins ara només ha estat possible de manera vertical, és a dir, ascendint a llocs de major responsabilitat, com poden ser els caps d'àrea. El que volem també és dissenyar una promoció horitzontal: permetre als treballadors progressar, adquirint noves capacitats i assumint noves responsabilitats, sense que això signifiqui accedir a un càrrec determinat.

- La implementació d'un sistema d'incentius efectiu i propi d'una política de recursos humans com les que s'apliquen en empreses modèliques del sector privat.

- Permetre i fomentar la mobilitat dels funcionaris. Perquè hem de transitar des d'un model en què el funcionari és propietari d'una plaça concreta a un altre en què el funcionari o treballador públic ocupa un lloc de treball d'una família professional determinada. Una mobilitat que s'haurà de fer extensiva entre l'administració general i els Comuns, tal com preveu la Llei de Col·laboració entre el Govern i els Comuns, -que encara està a l'espera malauradament de ser aprovada per aquesta Cambra- i tal i com potenciarà la futura Llei de la Funció Pública.

- Promoure de manera més efectiva la formació continuada al si de l'administració pública. Com podria ser -per exemple- utilitzar l'acord que el Govern va signar l'any passat amb el Collège de l'Europe per formar treballadors públics andorrans en qüestions europees. Una formació que serà molt útil en cas que se signi un acord d'associació amb la Unió Europea, però també abans de la signatura; perquè a ningú se li escapa que Andorra actualment ja transposa directives europees en virtut de l'acord monetari o de l'acord duaner. En la mateixa línia, el Govern també estudia

signar un conveni amb l'École Nationale d'Administration per a la formació dels treballadors públics en matèries diverses, més enllà de les qüestions purament europees. És per tot això que el pressupost de formació continuada de l'administració pública s'incrementarà l'any vinent.

Tot plegat, doncs, -carrera professional, incentius, mobilitat i formació- han de crear una Funció Pública més professionalitzada, més motivada, més meritocràtica i més ben preparada per fer front als reptes que el país té plantejats i per donar un bon servei als ciutadans.

Sovint s'ha dit que aquesta reforma de la funció pública arriba tard; que en parlàvem molt, però que no la fèiem; -però això ens ho hauríem d'aplicar tots plegats: deu ser vàlid per a tots nosaltres-. Evidentment, tot es podria fer més ràpid i tot es podria fer millor. Però no es pot dir que en matèria de funció pública no haguem avançat al llarg d'aquests anys. La legislatura passada vam prendre la decisió, difícil però urgent i necessària, de reformar els complements de jubilació dels treballadors públics. I sé que va tenir repercussions electorals per a la continuïtat del meu Govern. Però sempre he dit que no agafar cap decisió és la pitjor de les decisions.

També durant aquesta legislatura s'hauran reformat els estatuts de la majoria de cossos especials: Les noves lleis de Policia, Bombers i Agents Penitenciaris es van aprovar en aquesta Cambra fa uns mesos; i durant el proper període de sessions, just després de la presentació del projecte de llei de la Funció Pública, s'entrarà a tràmit parlamentari una nova Llei del Cos d'Educació, que és el cos especial més nombrós de l'administració i que fa anys que reclama una actualització del seu marc normatiu per avançar en la mateixa direcció: més formació, definició de carrera professional i sistemes d'incentius que premiïn el mèrit i l'esforç.

Per què ho fem? Perquè uns treballadors públics motivats, ben formats i amb unes bones directrius són una peça clau d'una administració de qualitat al servei de la ciutadania i les

seves necessitats. Però, evidentment, hi ha d'altres qüestions que cal seguir abordant per agilitzar i millorar l'administració pública.

En els últims anys la implementació de l'administració electrònica ha fet passos molt significatius, especialment des de l'entrada en vigor de la signatura electrònica. En aquests moments ja es poden fer online un 55% dels tràmits. D'altra banda, la simplificació ha anat avançant fins al punt que ja s'han revisat dues terceres parts dels tràmits per simplificar-los i alleugerir la burocràcia.

El 2018 se seguirà treballant en aquesta línia, posant l'èmfasi en aquells tràmits que més poden ajudar a la reactivació econòmica, com els tràmit d'obertura de comerç i de registre de nom comercial, que es reduiran a 72 hores.

En la mateixa línia, a la planta baixa de l'edifici administratiu de Prat del Rull s'obrirà el Punt d'atenció a l'empresa, un servei de tràmits especialitzat en donar resposta a les necessitats dels emprenedors, els professionals i les empreses. I això és també una aposta en favor de la competitivitat, basada en el concepte de finestreta única en la qual es podran fer tots els tràmits relacionats amb el món empresarial.

Volem, a més, portar el concepte de finestreta única una mica més enllà. No només es tracta d'un punt -d'un lloc físic- únic on fer tots els tràmits. Sinó que també es tracta d'una manera única -i d'una única manera- d'atendre les empreses. Amb interlocutors únics, que centralitzen i coordinen la informació, estalviant temps a l'administrat. Amb un discurs únic i clar, que asseguri un diàleg fluid. Amb un únic canal de recepció de potencials inversors o futurs residents que garanteixi una millor impressió en el primer contacte amb el país. I amb una organització interna de l'administració que eviti la multiplicació d'interlocutors i de tràmits.

Sabem que tots els esforços de simplificació i agilització administratives no seran mai suficients; que sempre els tràmits burocràtics ens semblaran feixucs. Però és innegable que, al llarg dels darrers anys, s'han reduït terminis, s'han simplificat tràmits i s'ha ampliat notablement la possibilitat de fer els tràmits des de casa o el despatx.

Més enllà de les accions concretes s'ha dut a terme reformes legislatives que deixaran sentir els seus efectes positius a llarg termini:

La primera –ja en vam parlar molt a finals de la legislatura passada- la reforma de la Justícia, amb l'externalització de les execucions civils i administratives. Una reforma que es complementarà molt properament amb el nou codi de procediment civil, encaminat a fer els processos civils més àgils. Un codi que s'ha estat treballant profundament els últims mesos, en reunions amb tots els sectors afectats i també amb els grups parlamentaris presents al Consell General. Vista la bona marxa dels treballs i el to positiu i constructiu d'aquestes reunions, espero que la tramitació parlamentària del codi de procediment civil no sigui feixuga. El Codi de procediment civil és la norma que -juntament amb la futura Llei de mediació- permet culminar la gran reforma de l'administració de Justícia que vam encetar l'anterior legislatura.

La segona reforma, que també s'ha treballat des del consens –tot i que el consens total és impossible-, és la de les competències i les transferències dels Comuns. Tindrem ocasió de parlar-ne molt properament aquí, al Consell General. Però em sembla important remarcar que la reforma no consisteix, únicament, en els dos projectes de llei de competències i transferències actualment a tràmit parlamentari. Sinó que es tracta d'un projecte més ampli, el full de ruta del qual va quedar definit en l'acord institucional signat entre els Comuns i el Govern l'abril del 2014.

Fruits d'aquell acord han estat les lleis ja aprovades o actualment a tràmit per aixecar les limitacions a la destinació de les transferències i permetre que els Comuns poguessin reduir endeutament; la modificació de la llei general d'ordenació del territori i urbanisme, que permetrà al Govern disposar de sòl per a plans sectorials o equipaments més àgilment (abans he citat dues aplicacions concretes que tindrà aquesta llei amb el pla sectorial d'infraestructures energètiques i el pla sectorial d'infraestructures verdes); i la llei de col·laboració entre els Comuns, que fomentarà mancomunar serveis entre administracions, reduint els costos i evitant duplicitats.

Més enllà de les lleis, la dinàmica d'entesa entre els Comuns i el Govern i la unió d'esforços per perseguir objectius de país han permès altres avenços que he anat citant al llarg d'aquesta intervenció: la centralització del servei d'atenció domiciliària, la recerca d'una ubicació idònia per a l'heliport nacional o l'acció conjunta del Govern amb els Comuns concernits per impulsar projectes culturals com el Museu Carmen Thyssen a Escaldes o el futur museu de l'automòbil a Encamp.

Per tant, la reforma té més abast que la clarificació competencial i el disseny d'un nou règim de transferències als Comuns. Tot i així, és veritat que el nou model de transferències és – probablement- el canvi més profund i significatiu. En primer lloc perquè recalcula l'import total de la transferència, no en virtut d'un percentatge sobre els ingressos tributaris de l'Estat, sinó en una quantitat fixa –similar a la pactada amb els Comuns el 2013- que anirà variant en funció de l'evolució del PIB i, per tant, de l'economia en el seu conjunt; la qual cosa és més que lògica, i crec que ho podem compartir tots.

En segon lloc –i potser això encara és més important- és la introducció de nous criteris més enllà dels previstos expressament a la Constitució. I dic ben bé, expressament, perquè la Constitució fa referència a “altres” criteris. A banda de la partida a repartir a parts iguals, de la partida de població i la partida de territori; el nou model introdueix:

- una partida demogràfica, que té en compte la població d'infants i gent, que són els dos segments de població que necessiten més serveis públics;
- una partida en funció de les pernoctacions, perquè les parròquies que tenen més pernoctacions han de donar serveis a una població més àmplia, no estable en aquest cas;
- una partida en funció de les inversions sostenibles que facin els Comuns;
- una partida en funció del compliment dels compromisos adquirits pel que fa a separativa d'aigües i elaboració del cadastre;
- i una darrera partida de solidaritat i peculiaritats comunals, per ajudar aquells Comuns amb una situació financera més complicada o que presenten algunes especificitats que es tradueixen en una major càrrega financera.

Aquesta reforma, més enllà de donar resposta a unes necessitats pròpies del nostre país i del nostre model territorial, també s'inscriu en les previsions de la Carta Europea d'Autonomia Local. De fet, estic convençut que un cop aprovades aquestes lleis, Andorra podria aixecar les reserves que manté sobre alguns articles de la Carta; amb l'única excepció de l'article que es refereix a l'accés directe de les entitats locals als mercats de capitals. Complir amb la Carta Europea d'Autonomia Local és també una manera d'adequar l'estructura territorial del nostre país a uns estàndards de qualitat.

En el compliment d'aquests estàndards hi ha treballat diversos departaments del Govern i – evidentment – també tots els Comuns. Però especialment hi ha una persona que ha fet possible tota aquesta feina: la secretària d'Estat de Relacions Institucionals, la senyora Consol Naudí, la feina de la qual vull agrair i reconèixer.

Amb la mateixa filosofia i el mateix consens amb què s'han elaborat les noves lleis de competències i transferències, també caldrà modificar –preferiblement abans del final d'aquesta legislatura- la Llei de Finances Comunals, perquè actualment estem vivint alguns contrasentits en què hi ha taxes comunals que graven exageradament infraestructures nacionals que beneficien –sobretot- la parròquia que les acull i que percep el tribut.

Senyors consellers: No defugiré la polèmica d'aquests darrers dies al tomb de l'informe encarregat pel Comú de Sant Julià sobre la constitucionalitat dels dos projectes de llei de competències i transferències. El Govern està convençut de la constitucionalitat d'ambdós projectes de llei. I estarà en disposició de presentar els informes pertinents que així ho avalen.

També vull recordar que la gran majoria dels conceptes i previsions d'aquests projectes de llei figuren a l'acord institucional del 2014, que els cònsols i tota la ciutadania coneixien –per tant- des de fa més de tres anys.

Però més enllà de la qüestió de la constitucionalitat –que estic segur que si mai es discutís es resoldria en favor d'aquests projectes- recordem el que signifiquen aquestes lleis:

- Una garantia a la sostenibilitat de les finances públiques d'Andorra. No d'un Comú o d'un altre o del Govern. De l'Estat andorrà en el seu conjunt.
- Una actualització del marc competencial.
- Uns criteris de repartiment de la transferència que donen compliment a la solidaritat que reclama la Carta Europea d'Autonomia Local.

- La possibilitat de desenvolupar infraestructures tan importants com el pla d'infraestructures energètiques, el pla d'infraestructures verdes o futures escoles. Entre d'altres.

Renunciar a aquestes lleis és renunciar a tot això.

Senyores conselleres i senyors consellers,

L'acord entre el Govern i els Comuns per les transferències que ha quedat recollit al projecte de llei que actualment està a tràmit parlamentari fixa –com els deia- una quantitat global de 55 milions d'euros. És una quantitat similar a la que es va acordar el 2013, en el moment en què els Comuns van acceptar congelar la transferència per als exercicis 2014, 2015 i 2016. Es tracta d'una quantitat que permet als Comuns fer front a les seves necessitats i seguir eixugant endeutament. I també és una quantitat sensiblement inferior a la que pertocaria en aplicació de la llei encara vigent, fet que permet al Govern continuar amb la seva política de consolidació pressupostària.

Perquè la consolidació pressupostària és cosa de tots. Com també atendre les necessitats d'inversió i de serveis és cosa de tots. Durant els anys més durs de la crisi econòmica, els Comuns es van concentrar en eixugar deute i en prestar els serveis bàsics; reduint dràsticament la inversió. I va ser el Govern qui va suplir –en certa mesura- aquesta manca d'inversió. Ara amb aquest reajustament de la quantitat global de la transferència és el Govern el que demana aquesta visió global, perquè també el Govern pugui equilibrar els seus comptes i eixugar deute. Recordem que les agències de ràting ens avaluen pel deute públic global, no d'un Comú o del Govern en particular.

Deia a l'inici de la meua intervenció d'avui que a aquest Govern li ha tocat portar a terme bona part de les reformes de les quals durant molt temps tothom parlava, però que mai no s'havien arribat a concretar. I amb això no vull deixar de reconèixer algunes aportacions positives de governs anteriors. Però el mateix es podria dir del dèficit pressupostari: Era una aspiració de diversos governs, s'havia reclamat des de tots els partits, però Andorra seguia i seguia acumulant anys de tancament en números vermells un darrere l'altre.

En els últims sis anys, la política de consolidació pressupostària implementada pel Govern va permetre tancar els exercicis del 2013, 2014 i 2015 amb superàvit de gestió, és a dir, abans de descomptar el pagament d'interessos de deutes anteriors. I l'any passat, el 2016, es va tancar amb superàvit de caixa per primera vegada en aquest segle.

Un país de qualitat, amb un sector públic de qualitat ha de tenir forçosament unes finances públiques de qualitat. I això passa necessàriament per equilibrar els comptes. És la pedra angular de la credibilitat: tant de cara endins, amb els ciutadans que paguen els seus impostos; com de cara enfora. És per això que el superàvit pressupostari és un dels punts clau que explica la millora de la qualificació d'Andorra per part de les agències de ràting internacionals.

Després de la sotragada que va suposar la crisi de Banca Privada d'Andorra, que va provocar una baixada dels ràtings del país, ara les qualificacions tornen a pujar, símbol de la confiança que les agències internacionals –i amb elles els mercats- fan a l'economia andorrana. A l'economia andorrana i a la política del Govern i de la majoria parlamentària que li dona suport. Perquè, més enllà de destacar el superàvit pressupostari, també es fa èmfasi en les reformes implementades: el nou model fiscal, l'obertura econòmica i la signatura de convenis de doble imposició, entre d'altres.

D'altra banda, les agències de ràting també assenyalen el camí a seguir perquè la qualificació d'Andorra continuï millorant. I aquest camí no és altre que el de l'agenda de reformes en

l'àmbit econòmic: Culminar el procés de negociacions amb la Unió Europea amb un acord avantatjós per a Andorra –en parlaré més endavant- i tenir accés a institucions financeres internacionals que puguin donar liquiditat al país en cas d'una crisi severa, esmentant específicament el Fons Monetari Internacional.

Han passat més de dos anys des de la crisi de BPA i des de la creació de la Comissió Especial que –entre d'altres qüestions- havia d'abordar les reformes necessàries per al futur del sistema financer. En aquests dos anys el Govern ha arribat a la conclusió que formar part del Fons Monetari Internacional és una condició necessària, no només per al futur de la plaça financera andorrana, sinó per a la credibilitat de la nostra economia en el seu conjunt.

L'FMI no és el prestador d'última instància que necessita la plaça financera andorrana –ho sé bé-, però sí que pot funcionar com un prestador de liquiditat per a l'Estat. Formar part de l'FMI seria una mostra inequívoca de la nostra voluntat de seguir avançant cap a la qualitat i la bona governança econòmica i financera.

Ara bé, evidentment una cosa és trobar un mecanisme de liquiditat per a l'Estat en moments excepcionals –com pot ser l'FMI- i una altra és el prestador d'última instància per a la plaça financera. I aquest ja no depèn exclusivament de nosaltres, sinó que l'hem d'anar a buscar en l'àmbit europeu.

Més endavant parlaré d'Europa, però una de les coses que tenim a guanyar en les negociacions amb la Unió Europea –i específicament pel que fa a la lliure circulació de capitals- és aconseguir aquest prestador d'última instància, capaç d'injectar liquiditat al sistema financer en cas de necessitat i que ens hagués permès afrontar amb menys neguit la crisi financera que vam viure fa dos anys i mig.

Com també és una mostra inequívoca el fet que en la darrera revisió del Global Tax Forum de l'OCDE, el juny passat, Andorra ha passat de ser “parcialment complidora” a

“àmpliament complidora”. I aquí –un cop més- l’agenda reformista ha jugat un paper clau: Haver format part dels grans acords multilaterals –en el si de l’OCDE i de la Unió Europea- per a l’intercanvi automàtic d’informació; demostrar que estem preparats per implementar aquest intercanvi automàtic a partir del 2018, amb dades del 2017; anar fent les oportunes reformes al model fiscal per adaptar-se als estàndards internacionals, com el recent projecte de llei de modificació de l’impost de societats... Tots aquests avenços són claus perquè el nostre país sigui vist com una economia moderna, oberta i cooperant.

Si no haguéssim fet les reformes, què hagués passat fa dos anys i mig? On estaria, avui, la confiança en Andorra?

Perquè per ser un país atractiu per als negocis, per tenir un marc fiscal competitiu, per diversificar l’economia... per fer tot això, cal també generar confiança. I no es genera confiança des de les llistes negres o les llistes grises o des de l’opacitat.

Reconec que alguns dels nostres conciutadans podrien tenir la sensació que Andorra va una mica a remolc dels dictats dels organismes internacionals, dels informes dels comitès d’experts, de les agències d’avaluació... És veritat que al llarg de l’última dècada han proliferat informes, avaluacions i exàmens de tota mena. És cert que a vegades pot fer la sensació que des de les institucions internacionals no sempre es tenen en compte els matisos i les especificitats pròpies d’un país com Andorra. I també és innegable que sovint les recomanacions i les avaluacions d’aquests organismes internacionals semblen allunyades del dia a dia de les andorranes i els andorrans.

Però aquest no és un fenomen exclusivament andorrà. Ni de bon tros. Tots els països –com a mínim tots els països desenvolupats- passen avaluacions, són objecte d’informes i d’anàlisis i reben recomanacions. També a la ciutadania dels nostres veïns europeus li costa entendre per què el seu país ha de complir amb uns determinats objectius de dèficit o per què els seus

bancs han de tenir unes determinades ràtios de solvència, o per què el ràting fixat per una agència privada pot modificar la política d'inversions o de despesa dels seus governs.

Però, fem-ho entenedor: Quan nosaltres volem invertir els nostres estalvis en un negoci o en un producte financer volem informació fiable sobre aquell negoci o sobre aquell producte. Si li hem de deixar diners a algú també volem saber si té capacitat de tornar-los i si és prou seriós com per fer-ho. Doncs, al capdavall, el món de les agències de ràting i dels organismes internacionals funciona igual: Elaboren informes per donar informació a persones i a empreses que poden tenir interès a invertir a Andorra, a viure a Andorra o a comprar deute públic andorrà.

Les avaluacions de les agències de ràting, els informes dels organismes internacionals, la nostra relació amb la Unió Europea... Tot això contribueix a configurar la imatge que el potencial inversor o el potencial resident internacional té d'Andorra. Com també qüestions no tan estrictament econòmiques com la seguretat ciutadana, la sanitat pública, el medi ambient, l'oferta educativa o els equipaments culturals contribueixen a crear aquesta imatge.

Sovint se'ns ha reclamat –des dels representants de la societat civil- un impuls decisiu al projecte de la Marca Andorra. Definir una imatge de marca i promocionar-la. De fet, la societat civil ha agafat la iniciativa i la Confederació Empresarial Andorrana va elaborar un document que és un excel·lent punt de partida i una bona base sobre la qual construir el projecte. El Govern creu que ara –coincidint, a més, amb la creació del nou Ministeri d'Economia, Competitivitat i Innovació- ha arribat l'hora de donar un impuls decisiu al projecte de la Marca Andorra.

Però també seria injust dir que fins ara no havíem fet res: Hem estat treballant –i molt i aquest discurs meu d'avui ho certifica- en la imatge de marca. Perquè quan posem en marxa un model fiscal competitiu estem fent imatge de marca. Quan equilibrem els comptes públics,

estem fent imatge de marca. Quan signem convenis de doble imposició estem fent imatge de marca. Quan millorem la qualitat del nostre sistema educatiu estem fent imatge de marca. Quan vetllem per tenir uns serveis públics de qualitat estem construint també imatge de marca. Amb projectes com el foment del vehicle elèctric, com el Museu Thyssen, com el nou centre d'Andorra Romànica, com la Coronallacs... tot això és imatge de Marca.

Per tant, el que volíem era treballar en els elements que conformen la Marca Andorra abans de pensar en promocionar i comunicar aquesta Marca. Ara tenim molt a explicar; tenim motius per estar satisfets en molts àmbits. Per això ha arribat el moment de sumar altres actors de la societat civil en un projecte transversal per construir la Marca Andorra.

Senyores conselleres i senyors consellers,

He deixat per al final d'aquesta intervenció la negociació amb la Unió Europea d'un acord d'associació que permeti l'accés d'Andorra al mercat interior. No he deixat aquest punt al final perquè sigui menys important. Ben al contrari. L'he deixat per al final perquè –a diferència d'altres projectes que he anat desgranant- aquesta és una qüestió que probablement vagi més enllà de la present legislatura. Les negociacions avancen a bon ritme, però en el millor dels casos l'acord estarà tancat coincidint amb el final de la legislatura. A més, una qüestió és la negociació de l'acord i una altra la seva implementació i desenvolupament; i això –ben segur- pertocarà a futurs governs.

No repetiré avui les àmplies argumentacions d'anteriors debats d'orientació en favor d'aquest acord. Simplement em limito a assenyalar que el mercat interior europeu és l'àmbit de creixement natural de l'economia andorrana, les seves empreses i els seus treballadors; així com l'àmbit natural d'estudi i desenvolupament dels nostres joves. I avui les nostres

empreses, els nostres professionals i els nostres joves es troben encara amb massa traves i dificultats per viure, treballar, estudiar o fer negocis en el mercat europeu.

També cal recordar que el progressiu acostament cap al mercat interior ha estat una línia compartida per tots i cadascun dels governs des de la dècada de 1980. Podríem dir, sent molt gràfics, que ja fa dècades que tenim un peu dins del mercat interior, principalment gràcies a l'acord duaner. Tot i que hem aprofitat el moment en què la Comissió Europea va rebre el mandat de negociar un acord d'associació amb Mònaco, San Marino i Andorra, també val la pena recordar que com a mínim dos governs anteriors s'havien mostrat favorables a negociar un acord d'aquestes característiques: el Govern del senyor Albert Pintat amb la seva aposta per l'Espai Econòmic Europeu i el Govern socialdemòcrata que advocava per una associació *ad hoc*.

Vam aprofitar –com deia- l'oportunitat que s'obria amb el mandat de negociació que va rebre la Comissió Europea. Però no vam anar a la negociació amb els papers en blanc, sinó que havíem definit –ja durant la passada legislatura- quines eren les especificitats andorranes que calia tenir en compte: Les particularitats pel que fa a la lliure circulació de persones d'un país de 468 quilòmetres quadrats i poc més de 70.000 habitants, particularitats que van ser reconegudes en el seu dia en el cas de Liechtenstein.

Un tractament específic per al tabac, un producte del qual viu el sector agrícola i part del sector industrial del nostre país. El manteniment dels dos monopolis d'Estat de FEDA i Andorra Telecom; un fet que no representa una amenaça a la lliure competència dins de l'entorn europeu vistes les reduïdes dimensions del mercat andorrà i que, en canvi, permet a Andorra fer un ús estratègic d'aquestes dues empreses públiques, com hem vist en matèria energètica i mediambiental; i una aplicació gradual de la lliure circulació de serveis, que doni un temps d'adaptació als nostres professionals liberals.

A la vista dels esdeveniments dels últims 12 mesos podem ser raonablement optimistes amb aquesta negociació. Les converses no han quedat aturades, malgrat els problemes sobrevinguts que per a la Unió Europea representa la negociació del Brexit. Ni tampoc la Comissió s'ha mostrat insensible a les particularitats d'Andorra. Ben al contrari, tot apunta que pel que fa a la lliure circulació de mercaderies és podrà assolir un acord satisfactori amb un tractament específic per al tabac. Un acord que ha de donar un ampli termini a l'economia andorrana, específicament al sector agrícola i a la indústria tabaquera, per reconvertir-se de forma gradual.

I això el sector ho sap. Perquè si d'una cosa estic realment satisfet pel que fa a l'acord d'associació és d'haver incorporat els sectors productius i els agents econòmics i socials a la taula de treball en la qual estan presents el Govern, el Grup Demòcrata, els consellers del Partit Socialdemòcrata i la consellera Bonet. Aquesta taula de treball ens ha permès compartir amb els representants de l'economia real l'evolució de les converses. És cert que en els últims sis mesos s'ha donat molta rellevància a la negociació de la lliure circulació de mercaderies, però estàvem en aquesta fase de la negociació.

Tenir els agents econòmics i socials asseguts a la taula amb els representants polítics ens ha permès començar a concretar alguns dels avantatges d'un acord d'associació, més enllà de la filosofia general, que jo i altres membres del Govern hem defensat diverses vegades en aquesta Cambra.

Parlava fa uns instants de trobar una bona solució per al tabac; i dic específicament el tabac, perquè el treball fet en el marc del Pacte d'Estat per Europa ens ha permès posar sobre la taula la conveniència d'ampliar la unió duanera a la resta de productes agrícoles. I això ajudarà –sens dubte– el sector agrícola i ramader a reconvertir-se i a ser menys dependent del tabac.

De fet, bona part de la feina que s'està fent des del Departament d'Agricultura va en la línia d'ajudar a la reconversió i diversificació del sector agrícola i ramader. Si finalment s'assoleix un bon acord d'associació, l'accés dels productes agrícoles andorrans al mercat interior europeu –uns productes que avui dia estan fora de la unió duanera- també ajudarà a la consolidació del sector agrícola i ramader. L'eliminació de traves duaneres que comportaria l'acord obriria un nou mercat per als productes del sector. I això es reclamava des de la Cambra de Comerç des de fa més de 10 anys.

Així mateix, l'adopció de la política de qualitat de la Unió Europea pot suposar una gran oportunitat per a les produccions agrícoles i alimentàries andorranes, que gaudiran d'un reconeixement i d'una protecció arreu del territori comunitari, en igualtat de condicions als productes europeus. Tenim una experiència fora de la Unió Europea, que és l'obtenció d'una indicació geogràfica protegida per a la carn d'Andorra. Això demostra que es pot aconseguir un producte i un segell de la qualitat fora del mercat interior; però ens ha costat dues dècades de feina, per a un sol producte. Adherint-nos als estàndards de qualitat europeus, des de l'interior del mercat europeu, aquest procés hagués estat molt menys costós.

Més enllà dels productes agrícoles, també els productes industrials es beneficiaran de formar part del mercat interior europeu. És cert que avui aquests productes ja formen part de la unió duanera, però des del mercat interior podríem –per exemple- establir acords amb qualsevol Estat membre per poder utilitzar els seus organismes d'acreditació i certificació. I aquí, una altra vegada, la producció industrial andorrana –que avui és escassa i que en el futur hauria de ser indústria lleugera d'alt valor afegit- tindria el segell de qualitat europeu.

No sabem si es crearà un sector industrial dins del mercat interior. Però el que sí sabem es que fora no és possible. El sector industrial de San Marino -que té força més indústria que nosaltres- reclama disposar d'un segell europeu i reduir les traves duaneres. És una mostra de les oportunitats que s'obririen, també a casa nostra. Oportunitats de negoci, sí, però que

es traduirien en inversions productives, en més llocs de treball i en més oportunitats per a les ciutadanes i els ciutadans d'aquest país.

En l'àmbit de la lliure circulació de serveis, l'acord d'associació obrirà les portes dels nostres professionals a poder treballar lliurement als països de la Unió Europea, més Noruega, Liechtenstein i Islàndia. Evidentment, també obrirà les portes del mercat andorrà a professionals que no resideixen a Andorra; per això volem que sigui una obertura gradual. Però aquest és un procés que s'ha viscut en altres països europeus, també en països de reduïda dimensió territorial com Liechtenstein, i ha estat un èxit. A més, la convivència de professionals locals amb professionals internacionals millorarà –encara més- la competència i la qualitat dels serveis que es presten a Andorra, i això serà bo per al conjunt de la societat i de l'economia.

El que dic per als serveis en general, és especialment clar per als serveis financers i per al futur de la plaça financera. En els últims anys hem vist com la signatura de l'acord monetari va ser un encert: perquè ha reforçat la credibilitat de la plaça financera; perquè la sortida de la crisi financera que hem viscut es va fer aplicant una directiva que formava part d'aquell acord; i perquè ens està obrint les portes a mitjans de pagaments electrònics. Però aquell acord no incloïa el passaport financer, que ha de permetre a la banca andorrana operar en l'entorn europeu sense traves; a la banca i a d'altres prestadors de serveis financers.

L'acord d'associació també és l'oportunitat d'obrir l'accés de les empreses andorranes als concursos públics dels Estats membres de la Unió Europea, un pas clau en la internacionalització de les nostres empreses –especialment les de la construcció i els treballs públics-. Els que coneixen bé el teixit empresarial d'aquest país saben el que costa accedir a un concurs públic europeu sent una empresa d'un Estat tercer. Per això aspirem a incloure a l'acord d'associació un capítol relatiu a la contractació pública, com la mateixa Unió Europea ja va fer en un acord amb Geòrgia el 2014.

Aquests són alguns dels avantatges concrets que pot comportar l'accés d'Andorra al mercat interior europeu. Però pretendre fer una llista exhaustiva de tot el que podem guanyar seria pràcticament impossible. En primer lloc perquè un acord d'associació és dinàmic i determinats resultats no es concretaran fins que aquesta acord no estigui en aplicació efectiva. Però, en segon lloc, perquè obrir nous mercats per a la nostra economia no només ha de servir per millorar i enfortir els sectors actuals tal i com els coneixem avui dia; sinó també per crear nous sectors. Alguns que potser, avui per avui, no som capaços ni d'imaginar.

Per això em giro –un cop més- cap a la principal força de l'oposició. Perquè sense Liberals d'Andorra serà difícil enfocar l'aprovació en referèndum de l'acord d'associació amb garanties d'èxit. I en aquesta qüestió a ningú no li convé fer tacticisme polític. Perquè molt sovint majories i governs nous acaben signant o ratificant acords negociats per anteriors governs. Les forces de l'oposició, que volen ser alternativa de govern, han de tenir-ho molt present. I en tenim exemples: L'acord duaner el va negociar el Govern del senyor Josep Pintat i el va signar el Govern del senyor Òscar Ribas. L'acord monetari el va negociar el Govern socialdemòcrata i el va signar el meu Govern.

Per això en aquest acord hi hem de ser tots. Perquè si vostès governessin –qualsevol de vostès, però ho dic als Liberals perquè els Socialdemòcrates ja estan al Pacte d'Estat- també estarien negociant; en uns termes molt similars –per no dir idèntics- en els que negociem nosaltres. Perquè aquest acord és un dels fonaments –no l'únic, però un dels fonaments- del nou model social i econòmic. No en tinguin cap dubte: No fer-ho ara, seria una greu equivocació que pagarien les generacions futures.

Per això les agències de ràting, que insisteixen molt en la necessitat de diversificar l'economia andorrana -perquè no depengui tant del turisme, el comerç minorista i la banca- veuen amb bons ulls les negociacions de l'acord d'associació amb la Unió Europea. Perquè serà un instrument en favor de la transformació i la millora d'Andorra. Perquè és un acord que pot

reforçar el futur creixement econòmic i el futur benestar social del nostre país. I perquè – sens dubte- contribuirà a que Andorra –i el que Andorra és i representa- sigui més ben coneguda a arreu, començant per Europa.

Fins i tot més enllà del que diuen les agències de ràting: Abans que ens avalués cap agència de ràting, Andorra ja havia emprès el camí de l'accés progressius al mercat interior europeu.

És amb aquesta voluntat d'estar presents als centres de decisió internacionals que el Ministeri d'Afers Exteriors està preparant l'obertura d'una nova ambaixada a Berlin. Fins ara, la representació diplomàtica a Alemanya era assumida per l'ambaixada de Brussel·les, però és evident que aquesta ambaixada s'haurà d'especialitzar i concentrar –cada cop més- en els afers europeus.

D'altra banda, amb la sortida del Regne Unit de la Unió Europea, el lideratge al si de la UE queda clarament en mans de l'eix franco-alemany. Andorra té unes tradicionals bones relacions amb França i, per tant, ha de fer-se més present a Alemanya. Una Alemanya que, al llarg de les últimes dècades, s'ha convertit en un referent de bona governança econòmica, d'equilibri entre l'economia de mercat i la protecció social i d'un teixit empresarial que ha sabut evolucionar cap a la innovació i el valor afegit.

Alemanya és un país que està cridat a tenir un paper rellevant, més enllà de la Unió Europea, en un món globalitzat, amb forts vincles econòmics i humans entre els països i amb un reforçament dels organismes de cooperació multilaterals. Tot això aconsella programar amb deteniment l'obertura d'una legació diplomàtica a Berlin, que serà efectiva l'any vinent.

Vostès saben -perquè tots els partits presents a l'arc parlamentari han tingut responsabilitats de govern- que la diplomàcia andorrana té molt present aquella màxima de fer més amb menys. Perquè amb menys recursos que els altres països hem de fer més coses que els altres països. Evidentment –i l'obertura d'una ambaixada a Berlin és un exemple- hem de dotar de

més recursos i més personal la nostra diplomàcia; però seguirà sent sempre un cos que haurà de multiplicar els seus esforços.

Gràcies a aquests esforços –i també als del Govern en el seu conjunt- avui Andorra gaudeix d'un bon posicionament internacional. Pensem només en alguns esdeveniments dels últims anys i en d'altres que viurem en els propers mesos o en els anys a venir:

La legislatura passada vam assumir –amb un èxit notable- la presidència del Consell d'Europa, centrada precisament en qüestions educatives. Vam rebre per primer cop la visita d'un secretari general de les Nacions Unides. Vam rebre, el 2015, les visites dels dos primers ministres veïns (també per primera vegada): el president del govern espanyol i el primer ministre francès. Acabem d'acollir el president de la República Portuguesa, un país amb el qual ens uneixen uns vincles molt intensos. I properament el Consell General acollirà l'assemblea parlamentària de l'Organització per a la Seguretat i la Cooperació a Europa; així com l'assemblea regional europea de l'Assemblea Parlamentària de la Francofonia el 2018.

Aquesta tardor celebrarem a Andorra la tercera reunió entre els tres països tercers que estan negociant un acord d'associació amb la Unió Europea: Mònaco, San Marino i Andorra. Hem convidat el president del Consell Europeu, el senyor Donald Tusk, a visitar el nostre país durant el primer semestre del 2018; i també durant aquell semestre Andorra ha convidat el Grup de Treball del Consell de l'Associació Europea de Lliure Comerç (EFTA), en el qual estan representats 28 països europeus.

I, evidentment, de cara al futur un dels grans reptes que tenim com a país és organitzar amb èxit la Cimera Iberoamericana de Caps d'Estat i de Govern del 2020. Serà –sens dubte- una oportunitat única per projectar Andorra a l'esfera internacional, especialment en una regió – com és la iberoamericana- que té uns vincles humans amb Andorra i que també està integrada per alguns dels països més dinàmics des del punt de vista econòmic.

Coincidint amb l'Assemblea General de les Nacions Unides, la setmana vinent, tindrè l'oportunitat de celebrar reunions bilaterals amb molts països iberoamericans per reforçar la candidatura andorrana.

Senyores conselleres i senyors consellers,

En els debats d'orientació política he parlat sovint de reformes econòmiques i financeres. I potser ha pogut fer la impressió que només buscàvem l'homologació econòmica. Que parlàvem massa d'homologar el nostre model econòmic. Però aquesta percepció –si existís– no tindria res a veure amb els fets: La nostra aposta per la qualitat abasta tots els àmbits de l'acció de govern.

Hi ha la voluntat d'una bona governança en matèria pressupostària, econòmica i financera, sí. Però també s'ha treballat en favor d'un model social de qualitat: la gran reforma que es va fer la legislatura passada amb la llei de serveis socials i socio-sanitaris i que s'està implementant aquesta legislatura, tal i com es va poder veure al debat sobre polítiques socials del novembre passat. S'està treballant per millorar –encara més– la qualitat del nostre sistema educatiu.

La presència d'Andorra en tots els compromisos internacionals en matèria de medi ambient, i la traducció d'aquests compromisos en accions concretes i en pressupostos concrets, també és una mostra de la nostra voluntat d'homologar-nos amb les tendències internacionals.

O la reforma sanitària, que vam discutir en aquesta Cambra no fa gaire: Què estan fent la majoria de països? Avançar cap a models sanitaris integrats, ben coordinats, en què es té en compte la qualitat de tot el procés i el valor per al pacient; en què la despesa sempre ha d'estar justificada per bones pràctiques i criteris científics. I això és el que estem implementant nosaltres.

De la mateixa manera que volem ser un país modern i referent en polítiques socials, educació, salut pública o lluita contra el canvi climàtic, també ho volem ser en cultura, en oferta turística, en innovació i en infraestructures de comunicació modernes, ben dimensionades i respectuoses amb l'entorn.

L'homologació –ja sigui econòmica, social o mediambiental- no nega la diferència. Recordo que fa sis anys i mig, en el moment d'assumir la responsabilitat de governar, parlàvem d'homologació diferenciada. I què marca la diferència? La diferència la marca la qualitat: perquè no es tracta només de ser diferents, sinó de ser millors.

Quan s'acabi aquesta legislatura, aquest és el llegat que haurem deixat en aquests 8 anys de govern: Haver fet front a les reformes que portaven molts anys ajornant-se, haver posat ordre a les finances públiques i al sector públic en general i haver posat els fonaments sòlids d'un model social i econòmic basat en la qualitat. Un model que està permetent –ja avui- a Andorra tornar a créixer, tornar a generar benestar i tornar a crear llocs de treball.

I ho haurem fet sense trencaments, respectant el llegat del passat, sent agraïts amb l'Andorra que ens ha donat el que tenim i amb les persones que s'hi van esforçar; i complint el deure que tots hem contret amb les generacions futures de deixar-los un país en el qual ells també tinguin la seva oportunitat.

Aquest serà el meu últim debat d'orientació política. En podria fer un altre d'aquí a un any, però tindria poc sentit celebrar un debat d'orientació política pocs mesos abans de la dissolució del Consell General. Per això he volgut fer una referència a aquests 8 anys de govern, dels quals en portem 6 i mig. I també una referència –i això és l'important- al paper de la meva generació. He començat la meva intervenció d'avui recordant que l'any que ve celebrem els 25 anys de la Constitució. La gent de la meva generació –i aquí n'hi ha uns

quants- vam néixer políticament amb la Constitució: Uns a favor i els altres –com jo mateix- en contra.

Però fins i tot els que hi estàvem en contra la vam acceptar i hi vam creure des del primer moment, un cop aprovada. Perquè el nou model polític sorgit de la Constitució ens unia a tots. I aquest era el primer deure que teníem com a generació: no deixar que les divisions polítiques de fa 20 o 30 anys ens defineixin. El senyor Miquel Aleix, que era el subsíndic, que estava al mateix partit que el senyor Ladislau Baró i que el senyor Gilbert Saboya; el senyor Jordi Cinca, el senyor Vicenç Mateu i jo mateix. Militàvem a quatre formacions polítiques diferents, però –al capdavant- estàvem molt més a prop del que podia semblar.

Per tant, el gran acord que va ser i és Demòcrates per Andorra –per si sol- ja valia la pena; perquè perpetuar aquelles divisions no era bo. A més, és un acord al tomb de les grans reformes que Andorra necessitava des de feia temps. Reformes socials i econòmiques que han tocat tots els àmbits de l'acció de govern i que van quedar concretades en el full de ruta que estem aplicant.

La nostra missió –i quan dic nostra no només vull dir del govern i la majoria que li dóna suport, sinó també del conjunt del Consell General, si així ho vol- la nostra missió és posar les bases d'un model social i econòmic que estigui al servei de la gent. Que torni a donar oportunitats a les ciutadanes i als ciutadans d'Andorra. Un model que faci compatible la iniciativa privada amb la protecció social, en què el sector públic estigui present per ajudar al sector privat i amb una administració adaptada a la realitat d'Andorra.

La posició d'Andorra al món, la competitivitat, l'obertura... Tots aquests objectius estan al servei d'un objectiu més gran: Les oportunitats i el benestar d'una nova generació d'andorranes i andorrans. És l'objectiu i és el deure que tenim les andorranes i els andorrans de la meua generació. Un deure que tinc la satisfacció d'haver contribuït a complir.

Moltes gràcies.